

Marika Ahola

**SOSIOKULTTUURINEN VALMA -PROJEKTI KESKI-POHJAN-
MAAN AMMATTIOPISTON AMMATTIKAMPUKSELLA**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Huhtikuu 2018**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Huhtikuu 2018	Tekijä/tekijät Marika Ahola
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
TYÖN NIMI SOSIOKULTTUURINEN VALMA -PROJEKTI KESKI-POHJANMAAN AMMATTIOPISTON AMMATTIKAMPUKSELLA		
Työn ohjaaja Anne Jaakonaho, KTL		Sivumäärä 43 + 14
Työelämäohjaaja Anne Eteläaho, opiskeluhuollon koordinaattori, KM		
<p>Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tilaajana oli Keski-Pohjanmaan ammattiopisto. Projekti toteutettiin yhteistyössä ammattiopiston Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA) maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa. Projektin kohderyhmää olivat maahanmuuttajaopiskelijat ja ensimmäisen vuosiluokan perustutkinto-opiskelijat. Lisäksi kolme Centria AMK:n sosionomikummiopiskelijaa osallistui kolmeen projektin interventioon.</p> <p>Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoituksena oli kehittää toimintatapoja, joiden avulla tuetaan oppilaitoksen kulttuurikasvatusta ja yhdenvertaisuuden toteutumista opiskelijoiden kesken. Tarkoituksena oli sosiaalipedagogisten menetelmien avulla vaikuttaa opiskelijoiden tuntemuksiin hyvinvoinnista oppilaitoksen arjessa. Opinnäytetyöntekijällä oli tarkoituksena vahvistaa sosionomin ydintaitoihin kuuluvia tutkimisen ja kehittämisen taitojaan sekä sosiokulttuurisen osaamisen sisäistämistä. Projektin tavoitteena oli perustutkinto-opiskelijoiden kulttuurituntemuksen ja erilaisuuden hyväksymisen lisääntyminen, maahanmuuttajaopiskelijoiden sosiaalisen vahvistaminen sosiaalipedagogisen toiminnan kautta, sekä opinnäytetyöntekijän asiantuntijuuteen kasvaminen.</p> <p>Sosiokulttuurisen VALMA -projektin Hyvinvointimessuihin liittyvät kolme interventiota toteutettiin Ammattikampuksella Kokkolassa, ja yksi Kummitreffeihin liittyvä interventio toteutettiin Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kälviän yksikössä. Projektissa toteutettiin Hyvinvointimessuille esittelypiste, missä ensimmäisen vuosiluokan perustutkinto-opiskelijoille esiteltiin erilaisin keinoin tietoutta maahanmuuttajaopiskelijoiden synnyinmaasta ja kulttuurista. Tuloksena oli projektin interventioissa kehitetyt sosiaalipedagogiset toimintatavat, joilla vaikutettiin opiskelijoiden tuntemuksiin hyvinvoinnista oppilaitosyhteisössä. Arviointiin osallistuivat maahanmuuttaja-, merkonomi- sekä sosionomikummiopiskelijat. Arvioinnin perusteella opiskelijat kokivat maahanmuuttajaopiskelijoiden eri kulttuurien esittelypisteen Hyvinvointimessuilla sekä Kummitreffit mielenkiintoisiksi, myönteisiä ajatuksia herättäviksi ja onnistuneiksi tapahtumiksi, joista he saivat positiivisia kokemuksia. Opinnäytetyöntekijän tutkimisen ja kehittämisen taidot, sosiokulttuurinen osaaminen ja kokemus sosiaalipedagogisista menetelmistä vahvistuivat opinnäytetyöprosessin aikana.</p>		
Asiasanat Hyvinvointi, monikulttuurisuus, opiskelija, osallisuus, sosiokulttuurinen		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date April 2018	Author Marika Ahola
Degree programme Degree Programme of Social Services		
Name of thesis SOCIOCULTURAL VALMA -PROJECT ON THE VOCATIONAL CAMPUS OF THE CENTRAL OSTROBOTHNIA VOCATIONAL INSTITUTE		
Instructor Anne Jaakonaho	Pages 43 + 14	
Supervisor Anne Eteläaho		
<p>Sociocultural VALMA -project was ordered by the Central Ostrobothnia Vocational Institute. The project was carried out in cooperation with the Vocational Institute's immigrant students of preparatory vocational education. The target group was immigrant students and the students who studied a vocational basic degree for the first year. Furthermore, the three student tutors of Bachelor of Social Sciences of Centria University of Applied Sciences participated in the three interventions of the project.</p> <p>The purpose of the Sociocultural VALMA -project was to develop ways of action which help to support the cultural education of the institution and the coming true of the equality between the students. The purpose was with the help of social pedagogic methods to influence the students' experiences on the welfare in the workday of the educational institution. The thesis author's purpose was to strengthen her skills of examining and developing and the internalisation of the sociocultural know-how, which belong to the core skills of the Bachelor of Social Sciences. The aim of the project was to increase accepting the culture knowledge and diversity of the students who studied a vocational basic degree for the first year, social strengthening of immigrant students through social pedagogic action and the thesis author's growth to be an expert.</p> <p>The project's three interventions of the Welfare Exhibition were carried out on the Vocational Campus in Kokkola. One intervention, Student Tutor Dates, was carried out in Kälviä Unit of Central Ostrobothnia Vocational Institute. In the project the display stand was carried out at the Welfare Exhibition, where information was delivered with different methods on the native country and culture of immigrant students. The result was the social pedagogic ways of action which had been developed in the interventions of the project. With the help of these ways of action the students' experiences on welfare was influenced in the educational institution community. The immigrant students, the commercial institute students and the student tutors of Bachelor of Social Sciences participated in the evaluation. Based on the evaluation the students experienced the display of the different cultures of immigrant students in Welfare Exhibition and in Student Tutor Dates interesting, waking affirmative thoughts and being successful events from where they got positive experiences. The thesis author's skills of examining and developing, sociocultural know-how and experience of the social pedagogic methods strengthened during the process of the present thesis.</p>		

Key words

Welfare, multiculturalism, student, participation, sociocultural

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 SOSIOKULTTUURISEN VALMA -PROJEKTIN KUVAUS	3
2.1 Sosiokulttuurisen VALMA -projektin taustaa.....	3
2.2 Projektioorganisaatio ja sidosryhmäyhteistyö	4
2.3 Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoitus, tavoitteet ja prosessin kulku.....	5
3 SOSIOKULTTUURISEN VALMA -PROJEKTIN KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA	9
3.1 PEO-malli – yksilön, toiminnan ja ympäristön vuorovaikutussuhde	9
3.2 Sosiaalipedagogiikka ja sosiokulttuurinen innostaminen oppilaitosympäristössä	10
3.3 Hyvinvoinnin näkökulmia Sosiokulttuurisessa VALMA -projektissa.....	12
3.4 Osallisuus Sosiokulttuurisessa VALMA -projektissa	13
4 SOSIOKULTTUURISEN VALMA -PROJEKTIN TOTEUTUS	15
4.1 Ensimmäinen interventio, Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tapahtumiin valmistautuminen	16
4.2 Toinen interventio, PowerPoint-esitys oppilaitoksen info-TV:ssä.....	18
4.3 Kolmas interventio, eri kulttuurien esittelyä Hyvinvointimessuilla.....	19
4.4 Neljäs interventio, Monikulttuurisuusluento.....	21
4.5 Viides interventio, Kummitreffit	22
5 SOSIOKULTTUURISEN VALMA -PROJEKTIN ARVIOINTI	25
5.1 Opinnäytetyön tavoitteiden arviointi	25
5.2 Liiketalouden perustutkinto-opiskelijoiden palautteen arviointi.....	29
5.3 Maahanmuuttajaopiskelijoiden palautteiden arviointi	31
5.4 Sosionomi-kummiopiskelijoiden palautteen arviointi	34
5.5 Sosiokulttuurisen VALMA -projektin kokonaisarviointi	36
6 POHDINTA	39
LÄHTEET	41
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoitus, tavoitteet ja prosessin kulku.....	7
KUVIO 2. Toiminnallisuus yksilön, ympäristön ja toiminnan vuorovaikutuksena	9
KUVIO 3. Interventioiden pääsisältö.....	24
KUVAT	
KUVA 1. Info-TV:n lokakuun 2016 teemakuva	18
KUVA 2. Valokuvia Hyvinvointimessuilta	20
KUVA 3. Valokuvia Kummitreffeilä	23
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Liiketalouden perustutkinto-opiskelijoiden palaute Hyvinvointimessuista ja monikulttuurisuusluennosta.....	30

1 JOHDANTO

Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus – VALMA on tarkoitettu niille peruskoulun suorittaneille nuorille ja aikuisille, jotka tarvitsevat vahvistusta opiskeluvalmiuksiinsa, sekä niille, jotka tarvitsevat koulutuksen ja ammatinvalinnan ohjausta ja tukea. VALMA-koulutus on suunnattu myös ilman koulutusta oleville maahanmuuttajille, joiden kielitaidon taso on A2.2. (Keski-Pohjanmaan koulutusyhdytymä 2018.) Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen ja vahvistaa hänen kykyään suorittaa ammatillinen perustutkinto (Opetushallitus 2015).

Tämän projektiluontoisen opinnäytetyön, Sosiokulttuurisen VALMA -projektin, tilaajana oli Keski-Pohjanmaan ammattiopisto. Projekti toteutettiin yhteistyössä ammattiopiston Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA) maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa, jotka olivat samalla projektin kohderyhmää. Myös ensimmäisen vuosiluokan perustutkinto-opiskelijat (n. 400–500 henk.) toimivat projektin kohderyhmänä. Lisäksi kolme Centria AMK:n sosionomi-kummiopiskelijää osallistui kolmeen projektin interventioon. Tästä eteenpäin käytän tekstissä VALMA-koulutuksen maahanmuuttajaopiskelijoista sanaa maahanmuuttajaopiskelijat.

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoituksena oli kehittää toimintatapoja, joiden avulla tuetaan oppilaitoksen kulttuurikasvatusta ja yhdenvertaisuuden toteutumista opiskelijoiden kesken. Tarkoituksena oli sosiaalipedagogisten menetelmien avulla vaikuttaa opiskelijoiden tuntemuksiin hyvinvoinnista oppilaitoksen arjessa. Opinnäytetyöntekijän kohdalla tarkoituksena oli vahvistaa sosionomin ydintaidoista erityisesti tutkimisen ja kehittämisen taitoja, sekä tukea sosionomin ydinosaamiseen kuuluvaa sosiokulttuurisen osaamisen sisäistämistä. Projektin tavoitteena oli perustutkinto-opiskelijoiden kulttuurituntemuksen ja erilaisuuden hyväksymisen lisääntyminen oppilaitosympäristössä, maahanmuuttajaopiskelijoiden sosiaalisen vahvistaminen sosiaalipedagogisen toiminnan kautta, sekä opinnäytetyöntekijän asiantuntijuuteen kasvaminen. Projektin arviointia varten kerättiin palautetta maahanmuuttaja- ja sosionomi-kummiopiskelijoilta, sekä yhdeltä merkonomiopiskelijaryhmältä.

Projektipäällikkönä toimiva opinnäytetyöntekijä on aiemmin työskennellyt pitkään Keski-Pohjanmaan koulutusyhdytymän hallinnoimissa opiskelijoiden ohjaukseen liittyvissä projekteissa, joissa tavoitteena on ollut erityisesti ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen ja nuorten osallisuuden edistäminen. Opinnäytetyöni aiheen valintaan vaikutti vahvasti kokemukseni nuorten parissa tehdystä työstä

sekä halu olla mukana toteuttamassa ammattiopiston opiskeluhuollon vuodelle 2016 asettamia tavoitteita. Tavoitteet liittyivät hyvien tapojen ja osallisuuden lisäämiseen opiskelijoiden keskuudessa. Tavoitteiden saavuttamiseksi ammattiopistossa nimettiin kullekin kuukaudelle oma teema ja järjestettiin siihen liittyviä oheistapahtumia. Lokakuun 2016 teema liittyi kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn, sekä monikulttuurisuuden arvostamiseen.

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin toiminnalliset interventiot toteutettiin 2016 syys-, loka- ja marraskuussa. Projektiin sisältyi viisi interventiota, joista neljä toteutui. Kolme interventiota toteutettiin Ammattikampuksella Kokkolassa, ja yksi Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kälviän yksikössä. Lokakuun interventiot yhdistettiin Ammattikampuksella valtakunnalliseen ammatillisen koulutuksen Hyvinvointivirtaa-teemaviikon (viikko 40) yhteyteen. Teemaviikon päätapahtuma oli 5.10.2016 Kokkolan Kampushallissa ammattiopiston toimijoiden, opiskelijoiden ja eri yhteistyötahojen kanssa järjestetyt Hyvinvointimessut, joka oli suunnattu ammattiopiston ensimmäisen vuosiluokan perustutkinto-opiskelijoille. Sosiokulttuurisen VALMA -projektin syyskuun intervention tuloksena syntyi Hyvinvointimessuille esittelypiste, missä perustutkinto-opiskelijoille esiteltiin erilaisin keinoin tietoutta maahanmuuttajaopiskelijoiden synnyinmaasta ja kulttuurista. Maahanmuuttajaopiskelijat osallistuivat aktiivisesti opinnäytetyöntekijän kanssa eri kulttuureista kertovan esittelypisteen suunnitteluun ja toteutukseen.

Opinnäytetyön tietoperustassa käytetään teoreettisena viitekehyksenä Mary Lawn ja hänen kollegoidensa kehittämää PEO-mallia (Person-Environment-Occupation), missä tarkastellaan yksilön, toiminnan ja ympäristön vuorovaikutussuhdetta. Tietoperustassa tuodaan esille sosiaalipedagogiikan ja sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmat oppilaitosympäristössä, sekä käydään läpi hyvinvointiin ja osallisuuden liittyvää teoriaa. Tietoperusta toimii pohjana toiminnalliselle opinnäytetyölle, jossa tavoitteena oli asiakaslähtöistä ja osallistavaa toimintaa hyödyntämällä saada opiskelijoille myönteisiä kokemuksia osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä.

2 SOSIOKULTTUURISEN VALMA -PROJEKTIN KUVAUS

Tässä luvussa kuvataan Sosiokulttuurisen VALMA -projektin taustaa, projektiorganisaatiota, sidosryhmäyhteistyötä, tarkoitusta, tavoitteita ja prosessin kulkua.

2.1 Sosiokulttuurisen VALMA -projektin taustaa

Projekti on prosessi, joka kestää tietyn ajan ja jolla on tavoite. Projektin onnistumisen edellytyksenä on, että se suunnitellaan, organisoidaan, toteutetaan, valvotaan, seurataan ja arvioidaan tarkasti. Lopullinen tuotos toiminnallisessa opinnäytetyössä on aina tietty konkreettinen tuote, kuten kirja, ohjeistus, tietopaketti, portfolio, messu- tai esittelyosasto tai tapahtuma. Toiminnallisen opinnäytetyön raportista selviää, miten opinnäytetyöntekijä on löytänyt työnsä aiheen ja tekemisiensä kohteet, millaisia kysymyksiä hän on opinnäytetyössään selvittänyt ja millä tavoin hän on etsinyt niihin vastausta. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 48, 51, 82.)

Suomeen tuli vuoden 2015 aikana yhteensä 32 400 turvapaikanhakijaa. Alaikäisten osuus tuosta määrästä oli 8 500, joista 3 024 oli tullut maahan yksin. Ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien vieras-kielisten oppilaiden määrä on kasvanut viime vuosien aikana huomattavasti. On arvioitu, että vuonna 2015 saapuneista Suomeen jäävistä maahanmuuttajanuorista valtaosa sijoittuu juuri ammatilliseen koulutukseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017, 9, 25.)

Yhdenvertaisuuden periaatteen toteutuminen on jatkossa aina vain haasteellisempaa yhä monikulttuurisemmiksi muuttuvissa oppilaitoksissa. Tarvitaan lisää erilaisia toimintatapoja kasvattamaan opiskelijoissa erilaisuuden hyväksymistä ja toisen ihmisen kunnioittamista kulttuurieroista huolimatta. Sosiokulttuurisen VALMA -projektin interventiot ovat esimerkkejä toimintatavoista, joiden avulla tuetaan oppilaitoksen kulttuurikasvatusta ja yhdenvertaisuuden toteutumista kaikkien opiskelijoiden kesken.

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin toteutus yhdistettiin Ammattikampuksella valtakunnalliseen ammatillisen koulutuksen Hyvinvointivirtaa-teemaviikon yhteyteen. Ammatillisen koulutuksen Hyvinvointivirtaa-teemaviikko toteutetaan lokakuussa viikolla 40 ammatillisissa oppilaitoksissa eri puolilla Suomea. Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry. koordinoi Hyvinvointivirtaa-teemaviikkoa. (Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry 2017.)

Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Hyvinvointivirtaa-teemaviikon päätapahtuma oli 5.10.2016 Kokkolan Kampushallissa ammattiopiston toimijoiden, opiskelijoiden ja eri yhteistyötahojen kanssa järjestetyt Hyvinvointimessut, joka oli suunnattu ammattiopiston ensimmäisen vuosiluokan perustutkinto-opiskelijoille. Teemapäivän tarkoituksena on koota opiskelijoita opintojen alussa yhteen, auttaa ryhmäytymisessä, tutustuttaa opiskelijat ja henkilöstö toisiinsa sekä toiminnallisoin keinoin tuoda esille nuorille tärkeitä asioita. Toiminnan tavoitteena on arjen jaksamisen tukeminen sekä hyvinvoinnin esille nostaminen. (Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry 2017.) Ammattiopiston toimijat markkinoivat Hyvinvointimessuja esitteen (LIITE 4) avulla laajasti sekä koulutusyhtymän sisällä että eri yhteistyötahoille hyvissä ajoin ennen tapahtumaa.

2.2 Projektiorganisaatio ja sidosryhmäyhteistyö

Opinnäytetyön tilaajana oli Keski-Pohjanmaan ammattiopisto. Sosiokulttuuriseen VALMA -projektiin liittyvät kolme interventiota, tapahtumien suunnittelu, eri kulttuurien esittely Hyvinvointimessuilla ja monikulttuurisuusluento, toteutettiin Ammattikampuksella Kokkolassa. Yksi interventio, Kummitreffit, toteutettiin Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kälviän yksikössä. Yksi interventio, PowerPoint-esitys oppilaitoksen info-TV:ssä ei toteutunut.

Projektin toteuttajana toimii projektiorganisaatio. Projektiryhmä ja projektin ohjausryhmä muodostavat projektiorganisaation, minkä lisäksi projektiorganisaatiossa työskentelee mahdollisesti projektissa työskenteleviä asiantuntijoita. (Mäntyneva 2016, 19.) Sosiokulttuurisen VALMA -projektin projektiorganisaation muodostivat opinnäytetyöntekijä, työelämäohjaaja sekä opinnäytetyön ohjaava opettaja. Opinnäytetyöntekijän työelämäohjaajana toimi ammattiopiston opiskeluhuollon koordinaattori. Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä syksyllä 2016 Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (VALMA) opintonsa aloittaneiden 20 maahanmuuttajaopiskelijan sekä heidän opettajansa ja koulunkäyntiavustajansa kanssa. Projektipäällikkönä toimineen opinnäytetyöntekijän vastuulla oli projektin toteuttaminen ja kokonaisuuden hallinta.

Menestyksellisessä projektissa on tyypillistä onnistuminen itse projektiin liittyvässä tekemisessä, mutta myös onnistuminen projektin sidosryhmäsuhteiden hallinnassa. Lähtökohtaisesti sidosryhmiin kuuluvat kaikki tahot, joiden intressit liittyvät projektiin tai joille projektin tuotoksilla tai lopputuloksella on vai-

kutusta. Projektin merkittävänä voimavarana pidetään sidosryhmiä ja niiden omia taustayhteisöjä. (Mäntyneva 2016, 123, 128–129.) Viestinnän merkitys hyvän sidosryhmäyhteistyön tukena on keskeinen. Projektipäällikön on omalla vuorovaikutuksellaan edistettävä eri sidosryhmien ymmärrystä ja sitoutumista projektiin. (Mäntyneva 2016, 128.) Sosiokulttuurisen VALMA -projektin toteuttamisen ja onnistumisen kannalta tiivis yhteistyö eri verkostotoimijoiden kanssa oli ensiarvoisen tärkeää. Opinnäytetyöntekijän ja toimijoiden välinen yhteydenpito tapahtui puhelimitse ja sähköpostilla, tarvittaessa yhteisillä tapaamisilla. Projektisuunnitelmaa kirjoittaessaan opinnäytetyöntekijä piti tiivistä yhteyttä työelämäohjaajaan, maahanmuuttajaopiskelijoiden opettajaan sekä opinnäytetyön ohjaavaan opettajaan.

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin interventioiden suunnittelu- ja toteutusvaiheessa työelämäohjaajan, maahanmuuttajaopiskelijoiden opettajan ja koulunkäyntiavustajan rooli yhteistyökumppanina korostui erityisesti. Lisäksi opinnäytetyöntekijä teki yhteistyötä luennoitsijan, ammattiopiston viestintäsuunnittelijan, kolmen sosionomiopiskelijan, vaatetusalan, liiketalouden sekä nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajakoulutuksen opettajien kanssa projektin interventioiden organisointiin liittyvissä asioissa. Opinnäytetyöntekijän vastuulla oli myös Kummitreffitapahtuman kuljetus- ja lounasjärjestelyt.

2.3 Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoitus, tavoitteet ja prosessin kulku

Ruuskan (2012) mukaan projektia pidetään asiakkaan tilaustyönä. Projektin tulee sisältää selkeät tavoitteet ja riittävät edellytykset toimintaan. (Ruuska 2012, 54.) Tavoite on määriteltävä niin konkreettisesti ja yksiselitteisesti, että kaikki ymmärtävät sen (Karlsson & Marttala 2001, 63). Sosiokulttuurinen VALMA -projekti toteutettiin syys-, loka- ja marraskuun 2016 aikana oppilaitosympäristössä yhteistyössä ammattiopiston VALMA-ryhmän maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa.

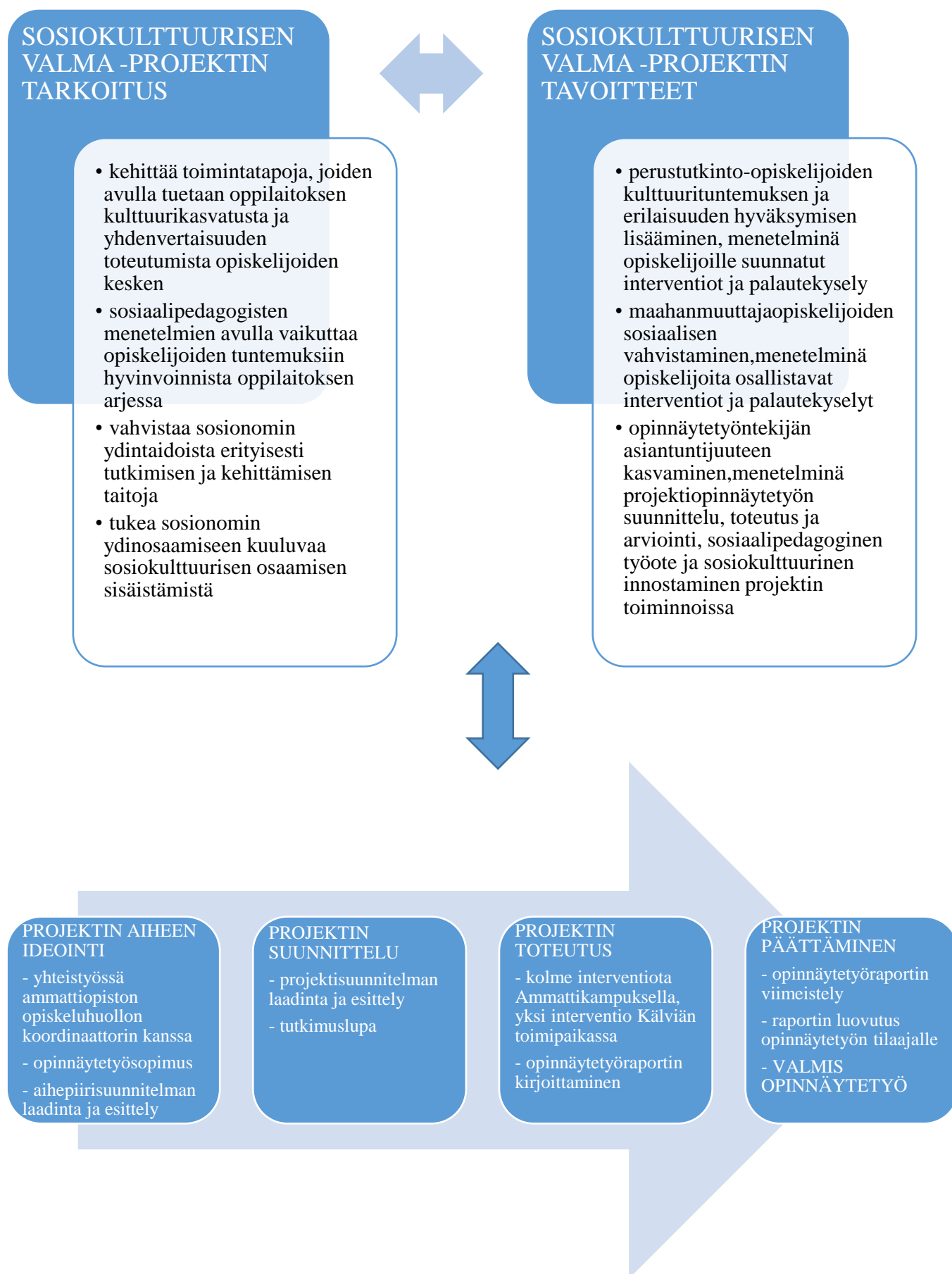
Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoituksena oli kehittää toimintatapoja, joiden avulla tuetaan oppilaitoksen kulttuurikasvatusta ja yhdenvertaisuuden toteutumista opiskelijoiden kesken. Tarkoituksena oli sosiaalipedagogisten menetelmien avulla vaikuttaa opiskelijoiden tuntemuksiin hyvinvoinnista oppilaitoksen arjessa. Opinnäytetyöntekijän kohdalla tarkoituksena oli vahvistaa sosionomin ydintaidoista erityisesti tutkimisen ja kehittämisen taitoja, sekä tukea sosionomin ydinosaamiseen kuuluvaa sosiokulttuurisen osaamisen sisäistämistä. Projektin tavoitteena oli perustutkinto-opiskelijoiden kulttuurituntemuksen ja erilaisuuden hyväksymisen lisääntyminen oppilaitosympäristössä, maahanmuuttajaopiskelijoiden sosiaalisen vahvistaminen sosiaalipedagogisen toiminnan kautta, sekä opinnäytetyönte-

kijän asiantuntijuuteen kasvaminen. Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoitusta, tavoitteita ja prosessin kulkua kuvataan sivulla seitsemän olevan kuvion avulla (KUVIO 1). Prosessin kulku sisälsi aiheen ideoinnin, projektin suunnittelun, toteutuksen ja päättämisen.

Opinnäytetyön aiheen ideointi alkoi helmikuussa 2016 opinnäytetyöntekijän ja Keski-Pohjanmaan ammattiopiston opiskeluhuollon koordinaattorin yhteisellä tapaamisella. Tapaamisen aikana muotoutui projektiopinnäytetyön aihe. Maaliskuussa 2016 opinnäytetyöntekijä esitteli kirjoittamansa aihepiiri-suunnitelman. Keski-Pohjanmaan ammattiopiston rehtori ja opinnäytetyön ohjaaja Centria-ammattikorkeakoulusta allekirjoittivat 15.4.2016 opinnäytetyösopimuksen (LIITE 13). Projektisuunnitelmassa painotetaan pääasiassa sitä, mitä on tarkoitus tehdä, kuka on tekijä ja missä määräajassa työ tehdään (Ruuska 2012, 179). Projektin suunnitteluvaiheessa opinnäytetyöntekijä laati projektisuunnitelman (LIITE 1) ja esitti sen 3.5.2016. Tämän jälkeen opinnäytetyöntekijä täydensi projektisuunnitelmaa vielä touko- ja elokuussa. Projektisuunnitelma hyväksyttiin elokuun lopussa ja tutkimuslupa 1.9.2016 (LIITE 14).

Projektin onnistumisen edellytykset luodaan silloin, kun projekti on suunnitteluvaiheessa. Silloin tapahtuu aikataulujen määrittäminen, tarvittavien voimavarojen varaaminen sekä projektissa käytettävien työmenetelmien ja pelisääntöjen sopiminen. Suunnitteluvaiheen tulokset toimivat perustana projektin etenemisen seurannalle. (Ruuska 2012, 175.) Projektisuunnitelman mukaisten viiden intervention kohderyhmää olivat VALMA-ryhmän 20 maahanmuuttajaopiskelijaa sekä kolmen intervention kohderyhmää olivat syksyllä 2016 Ammattikampuksella ammatillisissa perustutkinnoissa aloittaneet ensimmäisen vuosiluokan opiskelijat (n. 400–500 henk.).

Tietty henkilö tai taho vastaa yleensä projektin tehtävistä. Projektiryhmä ja projektin keskeiset sidosryhmät osallistuvat omalla panoksellaan projektin toteutumisen tukemiseen. Projektin elinkaari jakaantuu neljään vaiheeseen, valmisteluun, suunnitteluun, toteuttamiseen ja päättämiseen. On tosiasia, että hyvän projektisuunnitelman avulla säästetään aikaa ja resursseja, sekä vältetään mahdollisesti monia ongelmia. (Mäntyneva 2016, 10, 15, 50.) Projektin toteutusvaihe ajoittui 2016 syys-, loka- ja marraskuulle. Viidestä suunnitellusta interventioista toteutui neljä. Onnistuneista neljästä ja yhdestä epäonnistuneesta interventioista kerrotaan tarkemmin neljännessä luvussa, missä käydään läpi projektin toteutus. Opinnäytetyöraportin kirjoittamistyön aloitin 2017 tammikuussa. Projektisuunnitelmaan kirjaamani tavoite opinnäytetyöni esittämisestä syksyllä 2017 ei toteutunut. Työhön ja perheeseen liittyvien kiireiden vuoksi raportin kirjoittaminen on jatkunut vuoden 2018 puolelle. Projektin päättämisen vaiheen tavoitteenani on opinnäytetyöraportin viimeistely kevään 2018 aikana.

KUVIO 1. Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoitus, tavoitteet ja prosessin kulku

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tavoitteet jaettiin toiminnallisiin tavoitteisiin, sekä oppimis- ja tulostavoitteisiin. Näiden tavoitteiden sisältö määriteltiin erikseen ammattiopiston perustutkinto-opiskelijoille, maahanmuuttajaopiskelijoille ja opinnäytetyöntekijälle (LIITE 2). Tavoitteiden mittareina perustutkinto- ja maahanmuuttajaopiskelijoiden kohdalla käytettiin palautekyselyjä.

Toiminnalliset tavoitteet perustutkinto-opiskelijoille liittyivät siihen, että he tutustuvat eri kulttuureista tuleviin opiskelijoihin sekä heidän maansa tapoihin Hyvinvointimessuilla. Maahanmuuttajaopiskelijoiden osalta toiminnallisena tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa opinnäytetyöntekijän kanssa heidän kulttuureistaan kertova esittelypiste Hyvinvointimessuille, sekä Kummitreffit-tapahtumaan osallistuminen. Opinnäytetyöntekijän toiminnallisina tavoitteina olivat projektiopinnäytetyön suunnittelu, organisointi, toteutus ja arviointi. Lisäksi opinnäytetyöntekijän tavoitteena oli toimia sosionomin ydinsaamiin kuuluvalla sosiaalipedagogisella työotteella eli käyttää asiakaslähtöistä ja osallistavaa toimintaa.

Perustutkinto-opiskelijoiden kohdalla oppimistavoitteena oli oppiminen eri kulttuurien tavoista Hyvinvointimessujen kulttuuriesittelyiden, maahanmuuttajaopiskelijoiden kohtaamisten sekä monikulttuurisuusluennon avulla. Maahanmuuttajaopiskelijoille asetettuja oppimistavoitteita olivat suomen kielen ja sosiaalisten taitojen kehittyminen. Opinnäytetyöntekijän oppimistavoitteita olivat sosionomin kompetenssien, sekä projektityö- ja ohjaustaitojen kehittyminen.

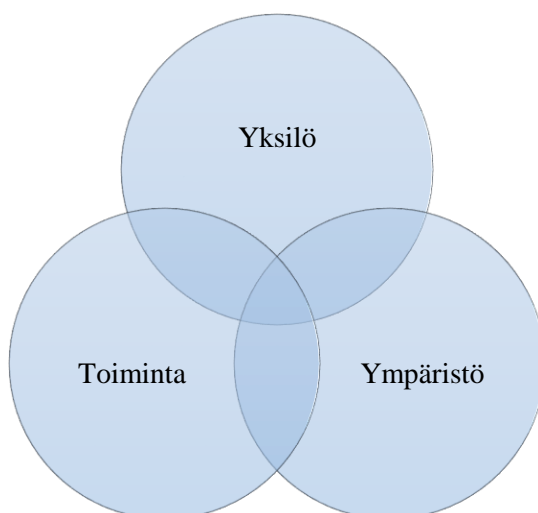
Tulostavoitteena perustutkinto-opiskelijoiden osalta oli erilaisuuden hyväksyminen ja eri kulttuurien ymmärryksen lisääntyminen. Maahanmuuttajaopiskelijoille asetettiin tulostavoitteeksi ryhmäytyminen oman ryhmän jäsenten kanssa, kotoutumisen nopeutuminen, osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen tunteet sekä kulttuuri-identiteetin ylläpitäminen. Opinnäytetyöntekijän tulostavoitteena oli valmis opinnäytetyö ja sosionomin ydintaitojen, sosiokulttuurisen osaamisen sisäistäminen.

3 SOSIOKULTTUURISEN VALMA -PROJEKTIN KESKEISTÄ TIETOPERUSTAA

Tässä luvussa käydään läpi Sosiokulttuurisen VALMA -projektin keskeistä tietoperustaa. Teoreettisena viitekehyksenä käytetään Mary Law ja hänen kollegoidensa kehittämää PEO-mallia (Person-Environment-Occupation), missä tarkastellaan yksilön, toiminnan ja ympäristön vuorovaikutussuhdetta (Law, Cooper, Strong, Stewart, Rigby & Letts 1996, 9–17). Tietoperustassa käydään läpi myös sosiaalipedagogiikan, sosiokulttuurisen innostamisen, hyvinvoinnin ja osallisuuden näkökulmia oppilaitosympäristössä.

3.1 PEO-malli – yksilön, toiminnan ja ympäristön vuorovaikutussuhde

Opinnäytetyön teoreettisena viitekehyksenä käytettiin PEO-mallia (Person-Environment-Occupation), jonka Mary Law ja hänen kollegansa kehittivät vuonna 1996 kuvaamaan toimintaterapian teoriaa. Tässä PEO-mallissa otetaan huomioon yksilö, ympäristö ja toiminta, sekä kaikkien näiden yhteisestä vuorovaikutuksesta johtuva toiminnallinen suoriutuminen. Keskeiset tekijät PEO-mallissa ovat yksilö, toiminta ja ympäristö (KUVIO 2). PEO-mallissa nämä tekijät on kuvattu osaksi limittäin olevina ympyröinä. Niiden päällekkäin oleva alue kuvaa henkilön toiminnallista suoriutumista, joka on tulosta näiden kolmen tekijän vuorovaikutuksesta. (Law, Cooper, Strong, Stewart, Rigby & Letts 1996, 9–17.)

KUVIO 2. Toiminnallisuus yksilön, ympäristön ja toiminnan vuorovaikutuksena (mukaiillen Law ym. 1996, 15)

3.2 Sosiaalipedagogiikka ja sosiokulttuurinen innostaminen oppilaitosympäristössä

Sosiaalipedagogiikassa ideana on yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja ihmisenä kasvun yhdistäminen. Tavoitteena on sosiaalisten muutosten kautta turvata ihmisille tasa-arvoiset mahdollisuudet yhteiskunnan toimintaan osallistumiselle, sekä yhteisöjen elämään ja omaan elämäänsä vaikuttamiselle. Ihmisen kasvu ja kehittyminen tapahtuu muiden kanssa. Kokemuksellinen oppiminen on seurausta tunteiden tunnistamisesta. (Sosped säätiö 2018.) Näkemyksenä on, että kaikessa kasvatuksellisessa ja sosiaalisessa työssä perimmäisenä ja yhteisenä tehtävänä on ihmisen kehittymisen tukeminen, toisaalta sopeutuminen nopeasti muuttuvaan maailmaan ja tuon muutoksen hallitseminen ja toisaalta, ja etenkin, maailman edelleen kehittäminen (Kurki 2006, 77).

Sosiaalipedagogisen näkökulman mukaan yhteisöä ei voi ottaa annettuna. Sosiaalipedagoginen käsitys määrittelee yhteisön niin, että siihen itsessään sisältyy välittämisen, huolenpidon ja myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuri. Ellei näitä ole, ei ole olemassa yhteisöä. Kouluyhteisön rakentaminen on siis aloitettava ihmisten välisistä suhteista, ei seinistä ja paperista, säännöistä ja määräyksistä. Kaikkien koulun persoonien ja persoonallisuuksien välistä vuorovaikutusta on edistettävä koulun oman sosiaalisen ja kulttuurisen elämän luontaisten ilmenemismuotojen löytämiseksi, kehittymiseksi ja kukoistamiseksi. Tällaisella toiminnalla kouluun voitaisiin palauttaa myös mielihyvä, sillä vuorovaikutuksen tuotteena voisi olla uudenlainen nautinto ja onnistumisen kokemukset. (Nivala 2006, 157, 159–160.) Monikulttuurisista työ- ja opiskeluympäristöistä lopulta keskeisiksi nousevat arjen toimintaympäristöt, koska kokemukset osallisuudesta ja syrjäytymisestä syntyvät juuri arjen vuorovaikutuksen tuloksena. Tästä syystä arkisissa tilanteissa tapahtuvalla kulttuurien välisellä vuorovaikutuksen oppimisella on keskeinen rooli työ- ja opiskeluyhteisöjen ja koko yhteiskunnan toimivuuden kannalta. (Pitkänen & Raunio 2011, 227.)

Kasvun lisäksi huomio kiinnittyy kasvatukseen eli pedagogiseen toimintaan, jonka avulla ihmisen sosiaalista kasvua tuetaan hänen elämänsä eri vaiheissa. Sosiaalipedagoginen toiminta nähdään toisaalta yleisenä sosiaalisen kasvun tukemisena, jossa kaikki ovat kohderyhmää, ja toisaalta erityisenä kasvatuksellisenä sosiaalisena työnä, jossa kohderyhmää ovat erilaisten vaikeuksien vuoksi erityistä tukea tarvitsevat. Toiminnan tavoitteena on ihmisten yhteiskunnallisen osallisuuden ja yhteiskuntaan integroitumisen tukeminen, sekä syrjäytymisen ehkäisy ja lievittäminen. Sosiaalipedagogisessa toiminnassa on pyrkimyksenä tukea paitsi yhteiskunnallisen paikan löytämisessä myös kriittisen ajattelun ja toiminnan valmiuksissa. (Suomen sosiaalipedagoginen seura ry 2018.)

Monikulttuurisuus tarkoittaa eri kulttuurisista ja kielellisistä taustoista tulevien ryhmien tasa-arvoista rinnakkaiseloja. Viime aikoina on käytetty yleisesti myös monimuotoisuuden ja moniarvoisuuden käsitteitä viittaamaan ihmisten erilaisuuden huomioimiseen laajemmin. Monikulttuurisuus- ja moniarvoisuusajattelun lähtökohtana on ihmisten yhdenvertaisuus suhteessa toisiinsa huolimatta heidän erilaisuudestaan. (Suomen Punainen Risti 2012.) Monikulttuurisuuden lisääntymisestä on seurannut myös kritiikkiä sekä ongelmia, joita se on tuonut mukanaan. Mitä paremmin Suomessa olevien kulttuurien välinen vuorovaikutus toimii, sitä parempi on monikulttuurisen Suomen vointi tulevaisuudessa. Kulttuurit sekoittuvat edelleen. Tulevaisuus on sitä ja sen vuoksi monikulttuurisuuden rikkauden löytäminen ja sen arvostaminen onkin tärkeää. (Monikulttuurisuus Suomessa 2018.) Kulttuurintuntemuksella tarkoitetaan erilaisissa tilanteissa tarvittavia kulttuurin ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen keskeisyyden sekä yhteistyön tiedostamista (Väestöliitto, 40).

Wallin (2011, 143) tuo esille sen, kuinka tärkeää on ihmisen kohtaaminen yksilönä, ei pelkästään kulttuurin edustajana. Kantaväestön hyötyminen merkittävästi näkyy siinä, että se tulee tietoisemmaksi omista kulttuurisista toimintatavoista, arvostuksista ja uskomuksista. Kun oma kulttuuri nähdään selkeämmin ja kunnioittavammin, niin silloin mahdollistetaan myös toisen arvojen ja näkemysten ymmärtäminen. Yksinkertaisimmillaan asia voidaan ilmaista siten, että oman kokemuksen, suhtautumisen ja reagoinnin tiedostaminen on tärkeämpää kuin tieto vieraan kulttuurin edustajan toiminnasta tai toimimatta jättämisestä. (Wallin 2011, 143–145.)

Sosiokulttuurisessa innostamisessa perustana on aina ihmisten oma osallistuminen alkaen toiminnan suunnittelusta ja päättyen arviointiin. Tavoite on, että myös kouluyhteisössä saadaan yhteisön jäsenten huomio kiinnitetyksi johonkin subjektiivisena kokemaansa toimintaan, joka on arvokasta ja merkityksellistä heidän oman elämänsä kannalta. Heille syntyy halu saada enemmän informaatiota asioista, jotka liittyvät heidän elämäänsä, historiaansa ja ympäristöönsä. (Kurki 2006, 87–88.) Innostamisen yhteydessä tapahtuva kasvatus ymmärretään siten, että ihmisiä autetaan toteuttamaan itseään ja elämään täydesti kaikilla olemassaolon tasoilla. Ihmisen elämä rakentuu tekemisen, oppimisen ja suunnittelun kautta. Tavoitteena on innostamisen avulla vahvistaa yksilöiden ja ryhmien välistä solidaarisuuden henkeä ja tukea ihmisten omaa osallistumista yhteisöjensä kehittämiseen. (Kurki 2006, 41–42.)

Maahanmuuttajien kotoutumisen sekä opinnoissa ja työelämässä menestymisen edellytyksenä on suomen kielen oppiminen. Maahanmuuttajille suomen kieli toimii samanaikaisesti sekä opiskelun kohteena että opiskelun välineenä. (Opetushallitus 2017.) Kieli toimii ensisijaisesti viestintävälineenä, ja yksin-

kertaisimmillaan viestinnän onnistuminen on mitattavissa sanoman perillemenona sellaisena kuin lähettäjä on sen tarkoittanut. Kielitaidon tärkeänä osana on kielen käyttämisen kyky tilanteeseen sopivalla tavalla – ja sitä kautta itselle asetettujen päämäärien saavuttaminen. Kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen ovat kielitaidon eri osa-alueita. Omia kielen tuottamisen välineitä ovat puhuminen ja kirjoittaminen. Tekstien lukeminen ja toisten kanssa keskusteleminen vaativat tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja. (Mertanen 2017.)

3.3 Hyvinvoinnin näkökulmia Sosiokulttuurisessa VALMA -projektissa

Yleisesti nähdään, että hyvinvointivaltion tehtävänä on tarjota hyvän elämän lähtökohtia kaikille kansalaisille. Hyvinvoinnin osatekijät sisältävät yleensä kolme eri ulottuvuutta: terveys, materiaallinen hyvinvointi ja koettu hyvinvointi tai elämänlaatu. Hyvinvointi käsitteenä suomen kielessä tarkoittaa viittauksia sekä yksilölliseen hyvinvointiin että yhteisötason hyvinvointiin. Yhteisötason hyvinvoinnin ulottuvuuksiin kuuluvat mm. elinoloihin liittyvät asuinolot ja ympäristö, sekä työhön ja koulutukseen liittyvät asiat, kuten työllisyys, työolot ja toimeentulo. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöinä pidetään sosiaalisia suhteita, itsensä toteuttamista, onnellisuutta ja sosiaalista pääomaa. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2015.) Rimpelän (2015) mukaan lapsen kasvu aikuiseksi tapahtuu kehitysekosysteemissä, johon sisältyy useita rinnakkaisia kehitysyhteisöjä: perhe, asuinalue, päiväkotit, koulu, harrastukset, katu ja media. Ihmiseksi kehittyminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. On välttämätöntä kuulua yhteisöihin! (Rimpelä 2015.)

Ihmisen hyvinvoinnissa keskeinen rooli on toimintakyvyllä. Toimintakyvyllä tarkoitetaan ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä niistä jokapäiväisen elämän toiminnoista, jotka ovat hänelle itselleen merkityksellisiä ja välttämättömiä hänen omassa elinympäristössään. Näitä toimintoja ovat työ, opiskelu, vapaa-aika ja harrastukset, itsestä ja toisista huolehtiminen. Ihmisen toimintakyky on riippuvainen myös siitä, miten myönteisesti tai kielteisesti ympäristö vaikuttaa. Ihmisen toimintakyvyn ja arjessa selviytymisen tukemiseen voidaan hyödyntää asuin- ja elinympäristöön liittyviä tekijöitä, muiden ihmisten tukea tai erilaisia palveluita. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2016.) Ihmisen elimistön ja mielen kautta saadaan jatkuvasti viestejä niiden tilasta, tasapainosta ja voinnista. Tärkeämpää kuin vastoinkäymisiltä ja kriiseiltä suojelu on opettaa selviytymään niistä sekä kehittää ja järjestää ympäristön (fyysisen ja sosiaalisen) palveluita ja muuta tukea niin, että niiden avulla erilaiset lapset ja nuoret palaavat mahdollisimman pian hyvään arkeen. (Rimpelä 2015.)

Hyvinvointia tulkittaessa se käsitetään usein tahdon tai motivoinnin asiana. Hyvinvoinnin ja pahoinvoinnin oppiminen tapahtuu samoin kuin lukemaan ja laskemaan oppiminen. Hyvinvointioppimista tapahtuu syntymästä alkaen jatkuen yli koko elämänsä. Myös yhteisöissä (perheissä, kouluissa, kunnissa ym.) opitaan hyvinvointia ja pahoinvointia (”oppivat organisaatiot”). (Rimpelä 2015.) Wallinin (2011, 106) määritelmän mukaan koulussa ei voida turvata hyvinvointia yhden eikä kahdenkaan kaudella. Vaaditaan etenkin aikuisten välistä yhteistyötä, jolla taataan mielekäs ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Tavoitteena on luoda sellainen ympäristö oppimiselle, jossa kukaan ei tule kiusatuksi ja jossa kaikki viihtyvät. Hyvinvoinnin turvaamisella tarkoitetaan siis koko yhteisön rakentavan vuorovaikutuksen ja välittämisen ilmapiirin edistämistä. (Wallin 2011, 106.)

Keski-Pohjanmaan ammattiopiston opiskeluhoollon suunnitelmassa määritellään opiskeluympäristöä, opiskeluhoollon toimintakulttuuria sekä tavoitteita. Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa opiskelijalla on oikeus saada turvallinen opiskeluympäristö. Ammattiopistossa noudatetaan myös yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintakulttuuria. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toiminnoilla on tarkoitus koko opiskelijayhteisön oppimisen, osallisuuden, terveyden, turvallisuuden, esteettömyyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa on tavoitteena edistää opiskelijoiden osallisuutta, huolehtia opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua oppilaitoksen toimintaan ja sen parantamiseen, sekä huolehtia opiskelijoiden oikeudesta tuoda esille omat mielipiteensä heidän asemaansa koskevissa asioissa. (Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä 2015.)

3.4 Osallisuus Sosiokulttuurisessa VALMA -projektissa

Suomen kansainvälisessä ihmisoikeuspolitiikassa tavoitellaan syrjinnän poistamista sekä avoimuuden ja osallisuuden lisäämistä. Syrjinnän kieltoa pidetään ihmisoikeuksien yhtenä kulmakivenä. (Ulkoministeriö 2015.) Yhdenvertaisuuslaissa kielletään henkilöön kohdistuva syrjintä, joka perustuu ikään, alkupeirään, kansalaisuuteen, kieleen, uskoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, poliittiseen toimintaan, ammattiyhdistystoimintaan, perhesuhteisiin, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvän syyn perusteella (Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325, § 8). Oppilaitokset ovat erittäin tärkeässä asemassa yhdenvertaisuuden edistämisessä, koska työelämätaitojen ohella koulutuksella ja osaamisella on kaikkein suurin vaikutus ihmisten sijoittumiseen yhteiskunnassa. Oppilaitoksilla on velvollisuus tarjota yhdenvertaiset oppimismahdollisuudet kaikille opiskelijoille riip-

pumatta siitä, mistä väestöryhmistä he tulevat. (Sisäasiainministeriö 2013, 8.) Tuloksista saadaan kestävimpiä, kun edistetään ryhmien itsensä osallistumista heitä koskevaan päätöksentekoon (Ulkoministeriö 2015).

Sosiaali- ja terveystalitiikan tehtävänä on eri-ikäisten lasten ja aikuisten, naisten ja miesten sekä kieli-, kulttuuri- ja muiden vähemmistö- tai erityisryhmien osallisuuden ja ihmisarvoisen elämän tukeminen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015). Osallisuus ja osallisena oleminen tarkoittavat sitä, että jokaisella on oikeus terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon, asuntoon ja sosiaalisiin suhteisiin. Jokaiselle tulee mahdollistaa osallistuminen ja vaikuttaminen itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehitykseen. Kotoutumisen tavoitteena on maahanmuuttajan kokemus yhteiskunnan täysivaltaisena jäsenenä olemisesta, jolloin hänellä on uudessa kotimaassaan tarvittavia tietoja ja taitoja. Kotouttamisella tarkoitetaan viranomaistoimenpiteitä, joissa käytetään hyvinvoinnin, terveyden, koulutuksen ja työllisyyden lisäämisen keinoja yksilön kotoutumisen edistämiseen. Terveyttä ja hyvinvointia pidetään tärkeänä osana kotouttamisprosessia. Onnistuneen kotoutumisen ja osallisuuden tunteen avulla ehkäistään syrjäytymistä sekä kavennetaan hyvinvointi- ja terveyseroja. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018.)

4 SOSIOKULTTUURISEN VALMA -PROJEKTIN TOTEUTUS

Tässä luvussa kuvataan Sosiokulttuurisen VALMA -projektin toteutusta. Ensimmäinen, kolmas ja neljäs interventio toteutettiin syys- ja lokakuussa 2016 Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Ammattikampuksella. Viidennen intervention tarkempi sisältö muotoutui ensimmäisen intervention aikana, ja se toteutettiin marraskuussa 2016 Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kälviän yksikössä. Projektin toinen interventio ei toteutunut tietoteknisistä syistä. Niistä syistä kerrotaan myöhemmin tässä luvussa. Projektia suunniteltaessa oli jokaisesta interventiosta kirjoitettu erilliset suunnitelmat, joista tähän opinnäytetyöraporttiin on liitetty esimerkki kolmannen intervention suunnitelmasta (LIITE 3).

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin interventiot toteutettiin yhteistyössä VALMA-ryhmän maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa. He olivat myös projektin kohderyhmää. Interventioiden suunnitteluvaiheessa ei ollut vielä tiedossa maahanmuuttajaopiskelijoiden kansalaisuutta eikä ikää, ainoastaan tiedettiin ryhmän koko, n. 20 opiskelijaa. Opinnäytetyöntekijälle selvisi ensimmäisen intervention alussa maahanmuuttajaopiskelijoiden kansalaisuudet sekä ryhmän ikäjakauma. Ryhmä oli aloittanut opintonsa elokuussa 2016, ja lukuvuoden kestäneet opinnot päättyivät 2017 toukokuun lopussa. Ryhmässä opiskeli 20 opiskelijaa, jotka edustivat kolmeatoista eri kansalaisuutta. Opiskelijoiden kotimaita olivat Afganistan, Brasilia, Bulgaria, Gambia, Irak, Kiina, Nepal, Peru, Portugal, Somalia, Sudan, Thaimaa ja Unkari. Kiinasta, Afganistanista ja Sudanista oli kotoisin jokaisesta kaksi opiskelijaa. Eniten opiskelijoita oli Somaliasta, yhteensä viisi opiskelijaa. Muista maista oli kotoisin jokaisesta yksi opiskelija. Opiskelijoista kahdeksan oli naisia, ja loput kaksitoista olivat miehiä. Projektin toteuttamishetkellä he olivat iältään 17–43-vuotiaita.

Myös syksyllä 2016 Ammattikampuksella ammatillisissa perustutkinnoissa aloittaneet ensimmäisen vuosiluokan opiskelijat (n. 400–500 henk.), olivat projektin kohderyhmää. Lisäksi kolme Centria AMK:n sosionomi-kummiopiskelijaa oli mukana Hyvinvointimessuilla ja monikulttuurisuusluennolla, ja kaksi heistä osallistui Kummitreffit-tapahtumaan. Projektissa on kerätty maahanmuuttaja- ja sosionomi-kummiopiskelijoilta palautteita interventioihin liittyen. Lisäksi yksi merkonomiopiskelijaryhmä on vastannut Hyvinvointimessuja ja monikulttuurisuusluentoa koskevaan palautekyselyyn.

4.1 Ensimmäinen interventio, Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tapahtumiin valmistautuminen

Ensimmäinen interventio toteutettiin syyskuun ja lokakuun alun 2016 aikana maahanmuuttajaopiskelijoiden oppitunneilla Ammattikampuksella. Interventio koostui ryhmän opettajan kanssa sovituista kuudesta kerrasta syyskuussa sekä lokakuun alun kahdesta kerrasta, jolloin opinnäytetyöntekijä oli mukana oppitunneilla n. 2–7 tuntia päivässä. Intervention tarkoituksena oli opinnäytetyöntekijän ja maahanmuuttajaopiskelijoiden tutustuminen toisiinsa, sekä Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tapahtumien suunnittelu ja valmistelu. Opinnäytetyöntekijän ja maahanmuuttajaopiskelijoiden lisäksi tapahtumien suunnitteluun ja valmisteluun osallistuivat myös ryhmän opettaja ja koulunkäyntiavustaja. Opinnäytetyöntekijän työelämäohjaajalla oli päävastuu Hyvinvointimessujen järjestämisestä. Tästä syystä opinnäytetyöntekijä oli tiiviissä yhteistyössä hänen kanssaan Hyvinvointimessuille suunnatusta eri kulttuurien esittelypisteen organisointiin liittyvistä asioista.

Ensimmäisessä tapaamisessa opinnäytetyöntekijä kertoi opiskelijoille itsestään ja opiskelijoiden osallisuudesta opinnäytetyön interventioihin. Opinnäytetyöntekijä jakoi heille itsestään esittelykirjeen (LIITE 5), joka sisälsi myös kirjallisen pyynnön saada valokuvata heitä projektin aikana. Ainoastaan kaksi opiskelijaa ei antanut valokuvauslupaa. Myös opiskelijat esittelivät itsensä ja kertoivat, mistä maasta kukin on kotoisin. Opinnäytetyöntekijä kertoi opiskelijoille suunnitelmastaan toteuttaa yhdessä heidän kanssaan heidän omien kulttuuriensa esittelypiste 5.10.2016 Kampushallissa järjestettävälle Hyvinvointimessuille.

Projektisuunnitelman mukaisesti tehtävänä oli, että opiskelijat tekevät messuille PowerPoint-esitykset heidän omista kulttuureistaan syyskuun tapaamispäivien aikana. Opiskelijat saivat vaikuttaa siihen, mitä tiettyjä perustietoja jokainen opiskelija toisi esityksessään esille omasta maastaan. Näitä tietoja olivat maan lippu, pääkaupunki, väkiluku, uskonto, kielet, rahayksikkö, nähtävyyksiä sekä ruoka- ja vaatekulttuuriin liittyviä asioita. Näin kaikki esitykset olisivat rakenteeltaan yhtenäisiä, jolloin kokonaisuus muodostuisi selkeäksi. Opinnäytetyöntekijä keskusteli opiskelijoiden ja opettajan kanssa myös muista tavoista, joilla opiskelijat voisivat esitellä omia kulttuureitaan messutapahtumassa. Yhteisen keskustelun tuloksena sovittiin, että opiskelijat tuovat messuille esille kulttuuriinsa liittyviä esineitä ja vaatteita, sekä muutaman naisopiskelijan kanssa leivotaan tarjolle somalialaisia keksejä. Resepti saatiin somalialaiselta opiskelijalta.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa sovittiin myös pienimuotoisen tietokilpailun järjestämisestä Hyvinvointimessuilla kierteleville perustutkinto-opiskelijoille. Tietokilpailun tarkoituksena oli, että Power Point-esitystä seuraamalla opiskelija osaisi yhdistää tietyn maan ja pääkaupungin toisiinsa ja merkitä tiedon sitä varten suunnitellulle kyselylomakkeelle (LIITE 7). Opiskelijan oli mahdollista merkitä lomakkeeseen myös yhteystietonsa, näin hän osallistuisi tietokilpailuun liittyvään arvontaan. Opinnäytetyöntekijälle jäi tehtäväksi lomakkeen suunnittelu ja teko.

Seuraavilla viidellä tapaamiskerralla opiskelijat tekivät Power Point-ohjelmalla diaesityksiä omien maansa kulttuureista. Opiskelijat jaettiin kahteen ryhmään, niihin, joiden tietotekniset taidot olivat hyvät, ja niihin, jotka tarvitsivat enemmän ohjausta tietokoneen ja sen ohjelmien käyttöön. Opinnäytetyöntekijä ohjasi tiiviisti opiskelijoiden työskentelyä auttamalla henkilökohtaisesti opiskelijoita, joilla oli vaikeuksia oman esityksensä kanssa. Opettaja ja koulunkäyntiavustaja osallistuivat myös opiskelijoiden ohjaukseen, koska tukea tarvitsevia opiskelijoita oli enemmän kuin itsenäisesti työskenteleviä. Lisäksi opiskelijoiden työskentely oli hidasta, koska suomen kielen lukeminen, kirjoittaminen ja ymmärtäminen oli heille haasteellista. Diaesityksiä valmistui 12 maasta, koska opettaja antoi vapautuksen tehtävästä yhdelle opiskelijalle. Opettajan mukaan opiskelijalla ei ollut riittävästi valmiuksia suoriutua tehtävästä.

Syyskuun viimeisen tapaamisen aikana viimeisteltiin opiskelijoiden kanssa diat lopullista esitystä varten, opinnäytetyöntekijä kokosi kaikki diaesitykset yhteen (LIITE 6) sekä sovittiin opiskelijoiden oman esittelypisteen päivystysvuorot Hyvinvointimessuilla. Lisäksi opinnäytetyöntekijä otti esille viidenteen interventioon, marraskuun Kummitreffeihin, liittyvät asiat. Opiskelijoille esiteltiin opinnäytetyöntekijän ja opettajan yhteisesti suunnittelemaat kolme vaihtoehtoa Kummitreffitapahtumaksi. Ne olivat vierailu Tyynelän tonttulasessa Eugmossa, nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijoiden järjestämä toiminnallinen ja yhteisöllinen tapahtuma Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kälviän toimipaikassa, tai yhteistä keilausta sosionomi-kummiopiskelijoiden kanssa. Päätöksen oikeudenmukaisuuden takia opiskelijoiden kesken suoritettiin äänestys näiden kolmen vaihtoehdon välillä. Äänestyksen tulos oli lähes yksimielinen, voittajaksi äänestettiin toiminnallinen ja yhteisöllinen tapahtuma Kälviällä.

Opinnäytetyöntekijä aloitti samana päivänä tapahtuman organisoinnin ottamalla yhteyttä Kälviän toimipaikan nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajakoulutuksen opettajaan sopiakseen tarkemmin tapahtuman aikataulusta ja sisällöstä. Tapahtuman ajankohdaksi sovittiin perjantai 4.11.2016 aamupäivä. Opettaja kertoi, että tapahtuman sisällöstä ja toteuttamisesta vastaavat toisen vuoden nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopis-

kelijat. Näin tapahtuma voidaan liittää heidän opintoihinsa, ja samalla sekä opinnäytetyöntekijän, maahanmuuttaja-, sosionomi- että nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijoiden osallisuuden ja yhdenvertaisuuden tuntemukset kasvavat yhteisten toiminnallisten tehtävien avulla.

Kulttuurien esittelypisteen kaksi viimeistä valmistelupäivää sijoituivat maanantaille ja tiistaille juuri ennen keskiviikon 5.10.2016 Hyvinvointimessuja. Noina päivinä tehtiin viime hetken valmisteluja esittelypistettä varten. Neljä maahanmuuttajaopiskelijaa leipoi somalialaisia pikkuleipiä opinnäytetyöntekijän ja yhden opettajan ohjaamina. Lisäksi opiskelijoiden kanssa koottiin yhteen vaatteita, koruja ja tavaroita, joita he toivat messupöytänsä varten. Tiistai-iltapäivänä opinnäytetyöntekijä pystytti Kampushallissa yhden opiskelijan kanssa ryhmän esittelypisteen. Pöydät liinoitettiin, asennettiin laitteet ja valkokangas PowerPoint-esitystä varten, sekä puettiin vaatteet mallinukkien ylle.

4.2 Toinen interventio, PowerPoint-esitys oppilaitoksen info-TV:ssä

Monikulttuurisuus liittyi keskeisenä osana Keski-Pohjanmaan ammattiopiston opiskelijahyvinvoinnin lokakuun 2016 teemaan. Opinnäytetyöntekijä osallistui 26.9.2016 ammattiopiston hyvinvointityöryhmän kokoukseen, missä keskusteltiin mm. lokakuun Hyvinvointimessuista. Hyvinvointityöryhmän jäsenet koostuivat muutamasta opiskeluhuollon toimijasta sekä toimialapäälliköistä. Hyvinvointityöryhmän kokouksessa päätettiin, että oppilaitoksen muun infon lisäksi opiskelijoille esitetään koko lokakuun ajan info-TV:ssä monikulttuurisuuteen liittyvää teemakuvaa, johon on lisätty ammattiopiston monikulttuurisuusarvoihin liittyvä lause: ”Meillä on tapana hyväksyä erilaisuutta, arvostaa monikulttuurisuutta ja sanoa ei rasismille.” Alla on opinnäytetyöntekijän ottama valokuva info-TV:n teemakuvasta (KUVA 1).

KUVA 1. Info-TV:n lokakuun 2016 teemakuva

Opinnäytetyön toisen intervention tarkoituksena oli esittää maahanmuuttajaopiskelijoiden tekemää PowerPoint-esitystä oppilaitoksen info-TV:ssä. Eri kulttuureista kertovasta esityksestä tuli laaja, yhteensä 63 diaa (LIITE 6). Suunnitellessaan keväällä interventioiden sisältöä opinnäytetyöntekijä oli selvittänyt ammattiopiston viestintäsuunnittelijalta mahdollisuutta esittää dioja info-TV:ssä ja saanut silloin myönteisen vastauksen. Syyskuun lopussa toimittaessaan valmista esitystä viestintäsuunnittelijalle opinnäytetyöntekijä sai kuulla, että niin suuren esityksen liittäminen info-TV:seen on teknisesti hyvin aikaa vievää ja vaikeaa. Tästä syystä eri kulttuureista kertova esitys info-TV:ssä ei toteutunut.

Opinnäytetyöntekijä keskusteli intervention epäonnistumisesta työelämäohjaajansa kanssa. Yhteinen mielipide oli, että maahanmuuttajaopiskelijoiden kulttuuriesityksen esittämisen epäonnistuminen info-kanavassa oli harmillista. Tärkeintä oli kuitenkin, että monikulttuurisuus tuli esille siellä yhden, ajatukset herättävän kuvan ja lauseen verran. Eri kulttuureista kertovaa esitystä näytettiin kuitenkin Hyvinvointimessuilla onnistuneesti koko päivän ajan, mikä oli hyvä asia.

4.3 Kolmas interventio, eri kulttuurien esittelyä Hyvinvointimessuilla

Kolmas interventio toteutettiin 5.10.2016 klo 9–15 Hyvinvointimessuilla Kampushallissa, missä perustutkinto-opiskelijoille esiteltiin erilaisin keinoin tietoutta maahanmuuttajaopiskelijoiden synnyinmaasta sekä kulttuurista. Kulttuurituntemuksen lisäämisen lisäksi tavoitteena oli myös kasvattaa maahanmuuttajaopiskelijoiden osallisuuden tunnetta. Interventioon osallistui kolme sosionomiopiskelijaa Centria-ammattikorkeakoulusta opinnäytetyöntekijän lisäksi. Tavoitteena oli näiden sosionomi-kummiopiskelijoiden tutustuminen maahanmuuttajaopiskelijoihin ja heidän kulttuuriinsa.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden omien kulttuurien esittelypiste Hyvinvointimessuilla sijaitsi halliin tultaessa heti ensimmäisenä. Ennen messujen aukeamista opinnäytetyöntekijä ohjasi maahanmuuttajaopiskelijoita asettelemaan esittelypöydälle heidän tuomansa tavarat, korut ja liinat, sekä laittamaan esille tarjottavat somalialaiset pikkuleivät. Pari opiskelijaa viimeisteli mallinukkien päälle puettut vaatteet, jotka edustivat afganistanilaisia ja nepalilaisia naisten juhlavaatteita. Yhden miesmallinukun yllä oli brasilialainen miesten urheiluasu. Opinnäytetyöntekijä laittoi eri kulttuureista kertovan PowerPoint-esityksen (LIITE 6) pyörimään projektorin avulla valkokankaalle.

Maahanmuuttajaopiskelijat päivystivät kukin vuorollaan esittelypöydän luona. Erityisesti naiset ja yksi maahanmuuttajamies olivat aktiivisia esittelijöitä ja noudattivat sovittua aikataulua. Muiden miesopiskelijoiden kohdalla tilanne oli haasteellisempi. Muutama miesopiskelija ei saapunut paikalle koko päivänä, ja joidenkin miesopiskelijoiden oli vaikeaa pysyä pöydän takana. He kiersivät salissa eri esittelypisteissä, vaikka heitä ohjeistettiin monta kertaa noudattamaan omaa päivystysvuoroaan.

Ammattikampuksen ensimmäisen vuosiluokan perustutkinto-opiskelijoille oli opiskeluhuollon koordinaattorin organisoimana tehty ryhmäkohtaiset aikataulut, joiden mukaan opiskelijat kiersivät vastuopettajiensa kanssa messuilla tutustuen esittelypisteiden tarjontaan. Maahanmuuttajaopiskelijat esittelivät omia kulttuureitaan kertomalla kantasuomalaisille opiskelijoille oman maansa esineistä ja vaatteista, sekä tarjoamalla somalialaisia pikkuleipiä. Osa perustutkinto-opiskelijoista täytti tietokilpailulomakkeen (LIITE 7) maahanmuuttajaopiskelijoiden avustaessa heitä aktiivisesti.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden ohjaukseen ja tukemiseen messupäivän aikana osallistuivat opinnäytetyöntekijän lisäksi kolme sosionomi-kummiopiskelijää, sekä osan päivästä ryhmän oma koulunkäyntiavustaja. Sosionomi-kummiopiskelijät keskustelivat aktiivisesti maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa sekä tutustuivat heidän edustamiinsa kulttuureihin. Messutapahtuman päättyessä klo 15.00 opiskelijat osallistuivat innokkaasti esittelypöydän purkamiseen, ja opinnäytetyöntekijä toimitti kaikki tavarat ja materiaalit takaisin opiskelijoiden omaan luokkaan. Alla on opinnäytetyöntekijän valokuvia Hyvinvointimessuilta (KUVA 2).

KUVA 2. Valokuvia Hyvinvointimessuilta

4.4 Neljäs interventio, Monikulttuurisuusluento

Neljänteen interventioon, monikulttuurisuusluentoon, liittyvä organisointityö aloitettiin 2016 kesäkuussa. Opinnäytetyöntekijä oli yhteydessä Ulkomaalaistoimiston toiminnanohjaajaan ja kertoi hänelle opinnäytetyön aiheesta. Toiminnanohjaaja suostui opinnäytetyöntekijän pyyntöön tulla luennoimaan lokakuun Hyvinvointimessuille Ammattikampuksen opiskelijoille monikulttuurisuusteemaan liittyvästä aiheesta. Toiminnanohjaajan ehdotuksesta opinnäytetyöntekijä otti yhteyttä myös Kokkolan kaupungin keskusviraston kehittämispäällikköön, joka on myös paikallisen Monikulttuurisuusneuvoston jäsen. Toiminnanohjaajan ajatuksena oli, että he molemmat yhdessä voisivat olla luennoitsijoina Hyvinvointimessuilla. Kehittämispäällikkö antoi myös alustavan suostumuksensa luennoitsijaksi.

Elokuussa tilanne muuttui siten, että molemmat henkilöt ilmoittivat olevansa estyneitä toimimaan luennoitsijana työkiireidensä vuoksi. Ulkomaalaistoimiston toiminnanohjaajan ja opinnäytetyöntekijän yhteisen selvitystyön tuloksena luennoitsijaksi lupautui Kokkolan kaupungin hanketyöntekijä, Osana-hankkeen neuvontakoordinaattori. Osana-hanke on maahanmuuttajien osaamista ja sosiaalista osallisuutta edistävä hanke, jonka toteuttamisesta vastaavat yhteisesti Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä ja Kokkolan kaupunki. Hankkeen toiminta-aika on 1.1.2016–31.12.2018. Luennosta ei aiheutuisi projektille mitään kuluja.

Monikulttuurisuusluento toteutettiin Ammattikampuksen auditoriossa 5.10.2016 Hyvinvointimessujen yhteydessä. Luento pohjautui PowerPoint-esitykseen (LIITE 6), jonka otsikkona oli ”MONIKULTTUURINEN KATTAUS – Perunaa, makkaraa, pizzaa, kebabia, nuudeleita, chorizoa, patonkia.” Luennon tavoitteena oli herättää opiskelijoissa ajatuksia liittyen syrjintään, syrjinnän vastaiseen toimintaan sekä monikulttuurisuuden edistämiseen. Sitä kautta tarkoituksena oli vaikuttaa opiskelijoiden hyvinvointiin ja tuntemuksiin yhdenvertaisuudesta oppilaitoksen arjessa. Neuvontakoordinaattori esitti päivän aikana kolme samansisältöistä, 45 min kestävästä luentoa, joihin osallistui yhteensä noin 400 ensimmäisen vuosiluokan perustutkinto-opiskelijaa ja joitakin ryhmänohjaajia. Opinnäytetyöntekijä toimi luennoitsijan avustajana ensimmäisellä luennolla, ja kaksi sosionomi-kummiopiskelijaa avustivat vuorollaan luennoitsijaa seuraavilla kahdella luennolla. Kaikki sosionomi-kummiopiskelijat osallistuivat vähintään yhdelle luennolle. Neuvontakoordinaattori antoi luentojen jälkeen opinnäytetyöntekijälle hyvää palautetta perustutkinto-opiskelijoista. Osallistujamäärä jokaisella luennolla oli hyvä. Lisäksi opiskelijat olivat käyttäytyneet luennoilla erittäin hyvin huolimatta siitä, että kaikilla ryhmillä ei ollut omaa ryhmänohjaajaa mukana luennolla järjestystä pitämässä.

4.5 Viides interventio, Kummitreffit

Viides interventio, Kummitreffit, toteutettiin 4.11.2016 Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kälviän toimipaikassa opinnäytetyöntekijän organisoimana. Kummitreffien tavoitteena oli maahanmuuttajaopiskelijoiden osallisuuden ja yhteisöllisen kotoutumisen tukeminen. Tavoitteena oli myös sosionomiopiskelijoiden vuorovaikutus-, viestintä- ja kanssakulkemisen taitojen kehittyminen. Tarkoituksena oli, että heidän ammatillinen ydinosaamisensa vahvistuu sosiokulttuurisen osaamisen sekä tiedollisen ja eettisen näkemyksen osalta.

Kummitreffit-tapahtuma sisälsi aamupäivän aikana 2,5 tuntia ohjattua toimintaa, jonka sisällöstä vastasivat toisen vuoden nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijat kahden opettajansa ohjauksessa. Kummitreffeille osallistuivat maahanmuuttajaopiskelijat, ryhmän opettaja, kaksi koulunkäyntiavustajaa, opinnäytetyöntekijä sekä kaksi sosionomi-kummiopiskelijää. Yksi sosionomi-kummiopiskelija oli estynyt pääsemästä paikalle ja maahanmuuttajaopiskelijoista oli poissa neljä opiskelijää.

Tapahtuma alkoi yhteisellä kokoontumisella oppilaitoksen liikuntasaliin, missä jokainen esitteli itsensä lyhyesti. Sen jälkeen nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijat jakoivat oman ryhmänsä opiskelijat ja maahanmuuttajaopiskelijat kahteen eri ryhmään. Liikuntasali jaettiin väliverholla kahteen osaan. Toisella puolella opiskelijat harjoittelivat seinäkiipeilyä opettajien varmistuessa heitä turvaköysien ja -valjaiden avulla. Toisella puolella opiskelijat pelasivat esim. curlingia ja leikkivät erilaisia ryhmäytymis- ja vuorovaikutusleikkejä nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijoiden johdolla. Tietyn ajan jälkeen ryhmät vaihtoivat puolia liikuntasalissa.

Maahanmuuttajaopiskelijoille suunnatut ohjatut tuokiot sisälsivät paljon erilaista toimintaa. Osallistujat esittivät toisilleen mm. pantomiimia, juoksivat hippaa, ja rakensivat pienryhmissä kilpaa papereista siltaa, jonka alta ryhmän jäsenten piti kaikkien mennä. Opinnäytetyöntekijä, sosionomi-kummiopiskelijat ja nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijat osallistuivat kaikki maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa näihin osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukeviin toimintoihin päivän aikana.

Ohjatun toiminnan jälkeen osallistujat söivät yhteisen lounaan oppilaitoksen ruokalassa. Interventioon liittyvien kustannuksien hoitamisesta opinnäytetyöntekijä oli sopinut työelämäohjaajansa kanssa. Työelämäohjaaja on projektipäällikkönä muutamissa Keski-Pohjanmaan ammattiopiston ESR-kehittämissä hankkeissa, joiden tarkoituksena on ammatillisen koulutuksen kehittäminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen. Työelämäohjaajan luvalla intervention kustannukset jaettiin kahteen hänen vastuullaan

olleeseen hankkeeseen. Perusteluna oli, että opiskelijoiden hyvinvointia edistettiin osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevassa Kummitreffit-tapahtumassa. Alla on opinnäytetyöntekijän valokuvia Kummitreffeiltä (KUVA 3).

KUVA 3. Valokuvia Kummitreffeiltä

Interventioiden pääsisältöä kuvataan seuraavan kuvion (KUVIO 3) avulla.

KUVIO 3. Interventioiden pääsisältö

5 SOSIOKULTTUURISEN VALMA -PROJEKTIN ARVIOINTI

Tässä luvussa arvioidaan Sosiokulttuurisen VALMA -projektin toimintaa ja tuloksia. Opinnäytetyöprojektin tavoitteiden arvioinnissa tarkastellaan perustutkinto-opiskelijoille, maahanmuuttajaopiskelijoille ja opinnäytetyöntekijälle itselleen määritellyjä tavoitteita. Projektin interventioissa saavutettujen tuloksien arviointi perustuu maahanmuuttaja-, perustutkinto- ja sosionomi-kummiopiskelijoilta kerättyyn palautteeseen. Lopuksi arvioidaan Sosiokulttuurista VALMA -projektia kokonaisuudessaan.

Projektisuunnitelman mukaisesti opiskelijoille suunnattuja palautekyselyjä oli yhteensä neljä. Kahdessa ensimmäisessä kyselyssä kerättiin syys- ja lokakuun interventioihin liittyvää palautetta yhdeltä perustutkinto-opiskelijaryhmältä sekä maahanmuuttajaopiskelijoilta. Kaksi seuraavaa palautekyselyä toteutettiin marraskuun Kummitreffien jälkeen maahanmuuttajaopiskelijoille sekä kolmelle sosionomi-kummiopiskelijalle.

5.1 Opinnäytetyön tavoitteiden arviointi

Ammattikampuksen ensimmäisen vuosiluokan perustutkinto-opiskelijoiden osalta toiminnallisena tavoitteena oli tutustuminen eri kulttuureista tuleviin opiskelijoihin sekä heidän maansa tapoihin Hyvinvointimessuilla. Tämä toteutui, kun noin 400 perustutkinto-opiskelijaa kiersi vastuuopettajiensa kanssa messuilla tutustuen maahanmuuttajaopiskelijoihin ja heidän kulttuuriesittelyihinsä. Vaikka messuilla liikkui paljon ihmisiä, niin pystyin jonkin verran seuraamaan maahanmuuttajaopiskelijoiden ja kantasuomalaisten välisiä kohtaamisia. Heidän välilleen syntyi mielenkiintoisia keskusteluja sen yhteydessä, kun maahanmuuttajaopiskelijat avustivat kantasuomalaisia opiskelijoita PowerPoint-esitykseen liittyvässä tietokilpailussa. Perustutkinto-opiskelijat osallistuivat myös ammattiopiston auditoriossa pidetylle monikulttuurisuusluennolle.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden osalta toiminnallisena tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa opinnäytetyöntekijän kanssa heidän kulttuureistaan kertova esittelypiste Hyvinvointimessuille, sekä osallistua Kummitreffit-tapahtumaan. Lisäksi heidän tehtävänä oli interventioiden arviointi palautekyselyjen muodossa. Nämä tavoitteet toteutuivat hyvin. Viittaaan tässä siihen, miten Kurki (2006) ilmaisee sosiokulttuurisen innostamisen perustan. Se on aina ihmisten omaa osallistumista alkaen toiminnan suunnit-

telusta ja päättyen arviointiin (Kurki 2006, 87–88). Aluksi opiskelijat olivat varovaisen innokkaita suunnitelmasta toteuttaa eri kulttuurien esittelypiste Hyvinvointimessuille. Kun opettaja näytti opiskelijoille valokuvia edellisvuoden Hyvinvointimessujen erilaisista esittelypisteistä, niin mielenkiinto oman esittelypisteen rakentamiseen messuille kasvoi. Valokuvien avulla opiskelijat kykenivät hahmottamaan, mitä messuilla tapahtuu.

Hyvinvointimessujen eri kulttuurien esittelypisteen ja Kummitreffien suunnittelu- ja valmistelutyö, sekä PowerPoint-esityksen tekeminen messuille veivät useita maahanmuuttajaopiskelijoiden oppitunteja. Tästä syystä tutustuin maahanmuuttajaopiskelijoihin erittäin hyvin tämän prosessin aikana ja minusta oli todella mukavaa tehdä heidän kanssaan yhteistyötä. He ottivat minut hyvin vastaan joka kerta, ja he olivat sitoutuneita projektiin, iloisia ja aktiivisia. PowerPoint-esityksen tekeminen oli heille tärkeää. Muutamat opiskelijat tekivät esitystä myös vapaa-ajallaan tavoitteenaan, että siitä tulisi mahdollisimman hyvä. Viittaa edelleen Kurkeen (2006), jonka mukaan sosiokulttuurisen innostamisen tavoitteena on, että myös koulu yhteisössä saadaan yhteisön jäsenten huomio kiinnitetyksi johonkin subjektiivisena kokemaansa toimintaan, joka on arvokasta ja merkityksellistä heidän oman elämänsä kannalta. Heille syntyy halu saada enemmän informaatiota asioista, jotka liittyvät heidän elämäänsä, historiaansa ja ympäristöönsä. (Kurki 2006, 87–88.)

Opinnäytetyöntekijän toiminnallisina tavoitteina Sosiokulttuurisessa VALMA -projektissa oli projektin suunnittelu, organisointi, toteutus ja arviointi. Lisäksi opinnäytetyöntekijän tavoitteena oli toimia maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa sosionomin ydinosaamiseen kuuluvalla sosiaalipedagogisella työotteella eli käyttää asiakaslähtöistä ja osallistavaa toimintaa. Projektin toteutuksessa keskeinen päivämäärä oli 5.10.2016, jolloin Kampushallissa oli Hyvinvointimessut-tapahtuma. Muiden projektin interventioiden oli tarkoitus toteutua joko ennen tätä päivämäärää tai kyseisenä päivänä, ainoastaan Kummitreffien ajankohta oli mahdollista sopia erikseen myöhemmin pidettäväksi. Tästä syystä projektisuunnitelman aikataulullista sisältöä ei ollut tarvetta muuttaa. Suunnitelma toimikin hyvänä apuna opinnäytetyöntekijälle koko projektin ajan. Viidestä interventiosta neljä toteutui projektisuunnitelman mukaisesti. Yksi interventio jäi toteutumatta teknisistä syistä.

Sosiaalipedagogista työtettä opinnäytetyöntekijä on käyttänyt siten, että hän on ottanut jokaisen maahanmuuttajaopiskelijan huomioon yksilönä, sekä pyrkinyt osallistavilla interventioilla tukemaan maahanmuuttajaopiskelijoiden sosiaalista kasvua sekä ehkäisemään heidän syrjäytymistään. Viittaa tässä siihen, mitä Nivala (2006) painottaa koulu yhteisön rakentamistyössä. Hänen mukaansa se on aloitettava

ihmisten välisistä suhteista, ei seinistä ja paperista, säännöistä ja määräyksistä. Kaikkien koulun persooneiden ja persoonallisuuksien välistä vuorovaikutusta on edistettävä koulun oman sosiaalisen ja kulttuurisen elämän luontaisten ilmenemismuotojen löytämiseksi, kehittämiseksi ja kukoistamiseksi. (Nivala 2006, 157, 159–160.) Projektin eri vaiheet ovat toteutuneet, joten voidaan todeta, että opinnäytetyöntekijälle asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat täyttyneet.

Perustutkinto-opiskelijoiden kohdalla oppimistavoitteena oli oppiminen eri kulttuurien tavoista Hyvinvointimessujen kulttuuriesittelyiden, maahanmuuttajaopiskelijoiden kohtaamisten sekä monikulttuurisuusluennon avulla. Oppimistavoitteiden arvioinnissa on käytetty yhden ryhmän, liiketalouden perustutkintoa suorittaneiden merkonomiopiskelijoiden, antamaa palautetta. Vastausten perusteella voidaan todeta, että oppimisen kannalta nämä tavoitteet eivät täysin täyttyneet. Oppimista tapahtui vain alle puolelle vastanneista opiskelijoista, kun taas suurimmalle osalle opiskelijoista tapahtumista ei ollut oppimisen kannalta hyötyä. Tuloksessa on huomioitava, että palautekyselyn kohderyhmä on yksi perustutkintoryhmä, jossa vastaajina oli 17 opiskelijaa. Tapahtumiin osallistui noin 400 perustutkinto-opiskelijaa, joten tulos olisi voinut olla erilainen, mikäli vastaajien määrä olisi ollut suurempi.

Maahanmuuttajaopiskelijoille asetettuja oppimistavoitteita olivat suomen kielen ja sosiaalisten taitojen kehittyminen. Arviointi tapahtui palautekyselyn avulla. Annetun palautteen mukaan voidaan todeta, että maahanmuuttajaopiskelijoiden suomen kielen taidot kehittyivät. Interventoiden aikana suomen kieltä oli käytetty aktiivisesti, jolloin sanavarasto oli kasvanut. Opetushallituksen (2017) mukaan maahanmuuttajien kotoutumisen sekä opinnoissa ja työelämässä menestymisen edellytyksenä on suomen kielen oppiminen. Voidaan siis todeta, että maahanmuuttajaopiskelijoiden kotoutumista on edistetty projektin aikana. Sosiaalisten taitojen kehittymisen mittaaminen oli vaikeampaa. Vastauksista kävi kuitenkin ilmi, että interventoiden aikana maahanmuuttajaopiskelijoissa tapahtui ryhmäytymistä oman luokan kesken. Hyvinvointimessuilla maahanmuuttajaopiskelijat olivat aktiivisessa vuorovaikutuksessa kantasuomalaisten opiskelijoiden kanssa. Voidaan siis todeta, että interventioilla oli positiivinen vaikutus maahanmuuttajaopiskelijoiden sosiaalisten taitojen kehittämiseen.

Opinnäytetyöntekijän oppimistavoitteita olivat sosionomin kompetenssien, sekä projektityö- ja ohjaustaitojen kehittyminen. Opinnäytetyöntekijä on kehittynyt Sosiokulttuurisen VALMA -projektin aikana erityisesti sosiaalialan eettisen osaamisen, asiakastyön osaamisen, kriittisen ja osallistavan yhteiskuntaosaamisen sekä tutkimuksellisen kehittämisosaamisen osa-alueilla. Raportin pohdintaosiossa käydään tarkemmin läpi opinnäytetyöntekijän kehittyminen sosionomin kompetenssien osalta. Opinnäytetyöntekijän

kijällä on aiempaa työkokemusta projektityöstä, missä hän on toiminut opiskelijoiden yksilöohjaustyössä. Myös työtehtävät tämän hetkessä työssä liittyvät yksilövalmennukseen. Sosiokulttuurinen VALMA -projekti on kehittänyt opinnäytetyöntekijän projektityö- ja ohjaustaitoja, koska se on ollut kuitenkin ensimmäinen projekti, minkä opinnäytetyöntekijä on itse suunnitellut, toteuttanut ja arvioinut alusta loppuun saakka. Projektityötaitojen kannalta oppimista on tapahtunut eniten raportointiin liittyvissä asioissa. Projektin interventioissa toimiminen on kehittänyt opinnäytetyöntekijän ryhmänohjaustaitoja, mutta kehittämistarpeita niissä on edelleen.

Tulostavoitteena perustutkinto-opiskelijoiden osalta oli erilaisuuden hyväksyminen ja eri kulttuurien ymmärryksen lisääntyminen. Arvioinnissa opinnäytetyöntekijä on käyttänyt yhdeltä merkonomiopiskelijaryhmältä kerättyä palautetta. Palautteen perusteella voidaan todeta, että Hyvinvointimessujen maahanmuuttajaopiskelijoiden eri kulttuurien esittelypiste ja monikulttuurisuusluento herättivät merkonomiopiskelijoissa mielenkiintoa ja myönteisiä ajatuksia eri kulttuureita kohtaan. Suhtautuminen erilaisuuteen on vastaajien enemmistön mukaan ollut aiemminkin hyväksyvää, ja eri kulttuurien ymmärrys on ollut hyvää. Syrjintää ja kiusaamista palautteissa ei hyväksytty. Vieraista kulttuureista oppimisella ei näillä tapahtumilla ollut suurimmalle osalle merkonomiopiskelijoista merkitystä.

Maahanmuuttajaopiskelijoille asetettiin tulostavoitteeksi ryhmäytyminen oman ryhmän jäsenten kanssa, kotoutumisen nopeutuminen, osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen tunteet sekä kulttuuri-identiteetin ylläpitäminen. Tulostavoitteiden arvioinnissa käytettiin palautekyselyjä. Kyselyjen vastausten analysoinnissa oli jonkin verran haasteita, koska kävi ilmi, että osalle maahanmuuttajaopiskelijoista kysymykset olivat liian pitkiä ja vaikeita ymmärtää. Asetettuja tulostavoitteita on vaikea mitata, mutta niiden maahanmuuttajaopiskelijoiden palautteista, jotka oli mahdollista analysoida, voidaan arvioida tavoitteiden pääosin täyttyneen ainakin heidän osaltaan.

Palautteista voidaan päätellä, että Hyvinvointimessuille suunnatun eri kulttuurien esittelypisteen suunnittelu ja valmistelu, PowerPoint-esityksen tekeminen omasta kulttuurista, itse messutapahtuma ja Kummitreffeille osallistuminen tukivat maahanmuuttajaopiskelijoiden osallisuutta ja ryhmäytymistä, sekä antoivat heille useita henkilökohtaisia, positiivisia tunnekokemuksia. Kantasuomalaisten opiskelijoiden kiinnostus eri kulttuureita kohtaan, sekä maahanmuuttajaopiskelijoiden ja kantasuomalaisten väliset antoisat vuorovaikutustilanteet ylläpitivät maahanmuuttajaopiskelijoiden kulttuuri-identiteettiä ja kehittivät heidän suomen kielen taitoaan. Viittaa Pitkäsen ja Raunion (2011) huomioon siitä, että monikulttuurisista työ- ja opiskeluympäristöistä lopulta keskeisiksi nousevat arjen toimintaympäristöt, koska kokemukset osallisuudesta ja syrjäytymisestä syntyvät juuri arjen vuorovaikutuksen tuloksena. Tästä

syystä arkisissa tilanteissa tapahtuvalla kulttuurien välisellä vuorovaikutuksen oppimisella on keskeinen rooli työ- ja opiskeluyhteisöjen ja koko yhteiskunnan toimivuuden kannalta. (Pitkänen & Raunio 2011, 227.) Opinnäytetyöntekijä otti projektin aikana valokuvia opinnäytetyötään varten sekä muistoksi maahanmuuttajaopiskelijoille. Opinnäytetyöntekijä kävi interventioden toteuttamisen jälkeen näyttämässä valokuvat opiskelijoille. Yhteiset kokemukset herättivät ryhmässä keskustelua ja mukavia muistoja, mikä tuki edelleen opiskelijoiden ryhmäytymistä.

Opinnäytetyöntekijän tulostavoitteena oli valmis opinnäytetyö ja sosionomin ydintaitojen, sosiokulttuurisen osaamisen sisäistäminen. Opinnäytetyöraportin kirjoittamisen aikataulullisista haasteista huolimatta projekti on edennyt, ja opinnäytetyö on valmistumassa. Opinnäytetyöprosessi on lisännyt opinnäytetyöntekijän ammattitaitoa kasvussa asiantuntijuuteen sosionomin työssä. Projektin avulla opinnäytetyöntekijälle on selkeytynyt, mitä sosiokulttuurinen osaaminen pitää sisällään. Asiantuntijuutta on se, että sosionomi asiakastyössään ottaa aina huomioon yksilön sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat arvioidessaan yksilön toimintaa. Projektissa käyttämiensä sosiaalipedagogisten menetelmien kautta opinnäytetyöntekijä on saanut kokemusta maahanmuuttajaopiskelijoiden arkielämän ja sosiaalisen toimintakyvyn tukemisesta.

5.2 Liiketalouden perustutkinto-opiskelijoiden palautteen arviointi

Perustutkintoryhmistä palautekyselyyn (LIITE 10) vastasivat liiketalouden perustutkintoa suorittavat merkonomiopiskelijat Hyvinvointimessujen jälkeisellä viikolla. Heille jaettiin myös palautteeseen liittyvä opinnäytetyöntekijän esittelykirje (LIITE 9). Palautekyselyssä kartoitettiin opiskelijoiden mielipidettä Hyvinvointimessujen ja monikulttuurisuusluennon sisällöistä ja niiden vaikuttavuudesta opiskelijan suhtautumiseen toisesta kulttuurista tulevaan henkilöön. Kysely sisälsi väittämiä, joissa oli valmiit vastausvaihtoehdot, sekä yhden avoimen kysymyksen. Opinnäytetyöntekijä oli mukana opiskelijoiden yhden teorian tunnin alussa, jolloin hän toteutti palautekyselyn. Palautetta antoivat kaikki paikalla olleet 17 merkonomiopiskelijaa. Seuraavalla sivulla on opiskelijoiden vastaukset koottuna yhteen (TAULUKKO 1).

TAULUKKO 1. Liiketalouden perustutkinto-opiskelijoiden palaute Hyvinvointimessuista ja monikulttuurisuusluennosta (n = 17)

	Olen eri mieltä	En osaa sanoa	Olen samaa mieltä
Eri maiden kulttuuritietoiskut Info-TV:ssä olivat tarpeellisia	Interventio ei toteutunut. Palaute on jätetty käsittelemättä.		
Maahanmuuttajaopiskelijoiden ”kulttuuripöytä” Hyvinvointimessuilla oli mielenkiintoinen		8	9
Keskustelin mielelläni maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa messuilla	3	10	4
Opin uusia asioita vieraiden kulttuurien tavoista	4	6	7
Hyväksyn erilaisuutta paremmin kuin aiemmin	2	10	5
Monikulttuurisuusluento herätti minussa myönteisiä ajatuksia	2	4	11
En hyväksy syrjintää tai kiusaamista	1		16

Väittämävastausten perusteella vastaajista (n = 17) yhdeksän koki maahanmuuttajaopiskelijoiden kulttuuriesittelyn Hyvinvointimessuilla mielenkiintoisena. Vastaajista 11 kertoi monikulttuurisuusluennon herättäneen itsessään myönteisiä ajatuksia. Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, etteivät he hyväksy syrjintää tai kiusaamista. Väittämät, jotka liittyivät keskusteluun maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa sekä erilaisuuden hyväksyntään paremmin kuin aiemmin, saivat eniten ”en osaa sanoa”-vastauksia. Vastausten mukaan seitsemän merkonomiopiskelijää oli samaa mieltä, kun kysyttiin, oliko hän oppinut uusia asioita vieraiden kulttuurien tavoista. Kuusi vastaajaa ei osannut sanoa. Neljä vastaajaa oli eri mieltä.

Palautekyselyn lopussa oli yksi avoin kysymys: Miten projektin tapahtumat ovat vaikuttaneet omaan suhtautumiseesi toisesta kulttuurista tulevaan henkilöön verrattuna aiempaan suhtautumiseesi? Kolme merkonomiopiskelijaa ei vastannut kysymykseen ollenkaan, yksi ilmoitti, ettei osaa sanoa, ja yksi ilmoitti, että hyvin. Vastaajista kymmenen on kirjoittanut, etteivät projektin tapahtumat ole vaikuttaneet mitenkään heidän suhtautumiseensa. Lisäksi näistä vastauksista kuudessa kävi ilmi, että uusiin ihmisiin suhtaudutaan suurin piirtein samalla lailla, olivat he sitten mistä kulttuurista tahansa. Vastaajien mukaan toisesta kulttuurista tulevaan henkilöön on aina tutustuttu mielellään ja jokaista ihmistä on aina pidetty samanarvoisena. Yhdessä vastauksessa tuotiin esille se, että hänen suhtautumisensa on aina ollut hyväksyttävää, mutta nyt hän suhtautuu tietävämmiin. Viimeisessä vastauksessa vastaajan mukaan nyt on helpompaa tutustua erilaisiin ihmisiin ja oppia uusia asioita heidän kulttuuristaan.

Palautteen perusteella voidaan todeta, että Hyvinvointimessujen maahanmuuttajaopiskelijoiden eri kulttuurien esittelypiste ja monikulttuurisuusluento herättivät merkonomiopiskelijoissa mielenkiintoa ja myönteisiä ajatuksia eri kulttuureita kohtaan. Suhtautuminen erilaisuuteen on vastaajien enemmistön mukaan ollut aiemminkin hyväksyttävää ja eri kulttuurien ymmärrys on ollut hyvää. Syrjintää ja kiusaamista ei hyväksytty. Vieraista kulttuureista oppimisella ei näillä tapahtumilla ollut suurimmalle osalle merkonomiopiskelijoista merkitystä. Merkonomiopiskelijoiden vastauksista voidaan päätellä, että omaa suhtautumista vieraisiin kulttuureihin oli mietitty vastattaessa palautekyselyyn. Wallinin (2011, 143–145) mukaan yksinkertaisimmillaan asia voidaan ilmaista siten, että oman kokemuksen, suhtautumisen ja reagoinnin tiedostaminen on tärkeämpää kuin tieto vieraan kulttuurin edustajan toiminnasta tai toimimatta jättämisestä.

5.3 Maahanmuuttajaopiskelijoiden palautteiden arviointi

Maahanmuuttajaopiskelijoille suunnattu ensimmäinen palautekysely (LIITE 8) liittyi syys- ja lokakuun interventioihin. Opinnäytetyöntekijä toteutti palautekyselyn opiskelijoiden omassa luokassa Hyvinvointimessujen jälkeisellä viikolla. Osalla opiskelijoista oli vaikeuksia ymmärtää kysymyksiä, mistä syystä opinnäytetyöntekijä kiersi luokassa selventämässä heille kysymyksiä. Kyselyyn osallistuivat paikalla olleet 19 maahanmuuttajaopiskelijaa. Yksi opiskelija ei ollut paikalla. Kysyin heiltä seuraavat neljä avointa kysymystä: 1. Millainen kokemus sinulle oli teemaviikon ja 5.10. Hyvinvointimessut-tapahtuman suunnittelu ja valmistelu yhdessä ryhmän muiden opiskelijoiden kanssa? 2. Miten teemaviikon tapahtumat vaikuttivat suomen kielen taitoosi? 3. Millainen kokemus sinulle oli esitellä messuilla oman maasi kulttuuria muille ammattiopiston opiskelijoille? 4. Kerro tässä, jos jokin asia jäi harmittamaan

sinua? Maahanmuuttajaopiskelijat vastasivat hyvin kaikkiin kysymyksiin muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Vastauksista näkyi, että kysymykset oli ymmärretty melko hyvin. Joidenkin vastaajien kohdalla vastaukset menivät ristiin kysymysten kanssa. Ensimmäiseen kysymykseen oli vastattu kolmannessa kysymyksessä ja päinvastoin. Kokonaisuudessaan vastaukset olivat ymmärrettävissä niin, että ne voitiin tulkita.

Kaikki maahanmuuttajaopiskelijat antoivat Hyvinvointimessuille suunnatun eri kulttuurien esittelypisteen suunnittelusta, valmisteluista ja itse messutapahtumasta positiivista palautetta. Palautteista kävi ilmi, että oli mukavaa tehdä yhdessä ryhmän muiden opiskelijoiden kanssa PowerPoint-esitystä omasta maasta, vaikka joidenkin mielestä se olikin vaikeaa. Yhden maahanmuuttajaopiskelijan kokemus oli, että diaesitystä tehdessään hän oppi uusia asioita myös omasta maastaan. Maahanmuuttajaopiskelijoiden mielestä Hyvinvointimessuilla oli mukavaa, mielenkiintoista ja siellä tapasi paljon uusia ihmisiä. Oman maan kulttuurin esittelyä kantaväestön opiskelijoille pidettiin hyvänä, hauskana, ja joidenkin mielestä jännittävänäkin kokemuksena. Maahanmuuttajaopiskelijoiden mukaan interventioden tapahtumat kehittivät heidän suomen kielen taitoaan. Koettiin, että oman diaesityksen valmistelussa oli opittu paljon uusia sanoja. Messuilla oli puhuttu ja kuunneltu paljon suomen kieltä, mikä koettiin hyvänä. Joillekin suomen kielen puhuminen tuotti kuitenkin vaikeuksia. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että mikään ei jäänyt harmittamaan. Kaksi opiskelijaa kertoi heitä harmittavan sen, etteivät he voineet osallistua Hyvinvointimessuille. Syytä poissaoloon he eivät maininneet. Yksi vastaaja kertoi, että oli pitkä päivä. Lisäksi häntä harmitti se, että jotkut ryhmän opiskelijat eivät hoitaneet päivystysvuoroaan messuilla. Yhden vastaajan mukaan DJ:n soittama musiikki oli joskus äänekkästä, jolloin oli vaikea kuunnella muita ihmisiä.

Tietoperustaan viitaten Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Hyvinvoinnin tutkimuskeskuksen (2016) määrittelee, että ihmisen toimintakyky on riippuvainen siitä, miten myönteisesti tai kielteisesti ympäristö vaikuttaa. Projektissa saatujen kokemusten perusteella väite pitää paikkansa. Maahanmuuttajaopiskelijoiden palautteen perusteella voidaan päätellä, että Hyvinvointimessuille suunnatun eri kulttuurien esittelypisteen suunnittelu ja valmistelu, PowerPoint-esityksen tekeminen omasta kulttuurista, sekä itse messutapahtuma antoivat heille useita osallisuuden kokemuksia. Maahanmuuttajaopiskelijoiden henkilökohtainen mielihyvä kokemus messuilla syntyi siitä, että ammattiopiston kantasuomalaiset opiskelijat olivat kiinnostuneita heidän kulttuureistaan ja olivat halukkaita oppimaan niistä lisää. Interventioden tavoitteiksi oli asetettu eri kulttuurien esittelypisteen suunnittelu, valmistelu ja PowerPoint-esitysten tekeminen sosiaalipedagogisia menetelmiä hyödyntämällä, sekä maahanmuuttajaopiskelijoiden ja kantasuomalaisten opiskelijoiden tutustuminen toisiinsa. Mielestäni eri kulttuurien esittelypisteeseen liittyvät konkreettiset tavoitteet toteutuivat

hyvin. Maahanmuuttajaopiskelijoiden ja kantasuomalaisien välillä oli antoisia vuorovaikutustilanteita, jotka ylläpitivät maahanmuuttajaopiskelijoiden kulttuuri-identiteettiä ja kehittivät heidän suomen kielen taitoaan.

Toisen palautekyselyn (LIITE 11) maahanmuuttajaopiskelijat täyttivät marraskuun Kummitreffien jälkeen. Kyselyyn vastasivat paikalla olleet yhdeksän maahanmuuttajaopiskelijaa, 11 oli poissa erinäisistä syistä. Minulla ei ollut etukäteen tietoa, että vastaajia olisi paikalla vain noin puolet. Kysyin heiltä seuraavat kolme avointa kysymystä: 1. Olet osallistunut yhteiseen tapaamiseen oman ryhmän sekä muuttaman sosionomiopiskelijan kanssa. Miten olet saanut vaikuttaa tapaamisen suunnitteluun ja toteutukseen? 2. Mikä tapaamisessa oli mukavaa ja mikä ei ollut? Miksi? 3. Miten tapaaminen vaikutti sinun ja ryhmän muiden opiskelijoiden välisiin suhteisiin verrattuna aikaisempaan? Vastauksista kävi ilmi, että kaksi ensimmäistä kysymystä oli ymmärretty hyvin, mutta kolmannen kysymyksen vastauksissa näkyi, että osa oli ymmärtänyt kysymyksen ja osa ei.

Maahanmuuttajaopiskelijat antoivat todella hyvää palautetta Kummitreffeistä. Opiskelijoista seitsemän kertoi saaneensa yhdessä ryhmän kanssa päättää, että Kummitreffit toteutetaan ammattiopiston Kälviän yksikössä. Kaikkien vastanneiden mielestä tapahtuma oli mukava, ja erityisesti pidettiin seinäkiipeilyä ja curlingin pelaamisesta. Vähemmän pidettiin leikeistä, joissa piti juosta. Negatiivista palautetta annettiin vain siitä, että aikaa seinäkiipeilyyn ja joihinkin peleihin oli liian vähän. Muutama seinäkiipeilyä kokeillut opiskelija olisi halunnut kokeilla sitä toisenkin kerran, mutta aikataulu ei antanut myöten. Maahanmuuttajaopiskelijoiden palautteen mukaan heistä oli kiva tavata uusia ihmisiä ja he kertoivat oppineensa tuntemaan kaverinsa paremmin.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden palautteen perusteella Kummitreffit oli onnistunut tapahtuma. Vastauksista voi päätellä, että opiskelijat olivat kokeneet osallisuuden tunteita saadessaan itse ryhmänä päättää Kummitreffien tapahtumapaikan annetuista kolmesta vaihtoehdosta. Kummitreffien päivän ohjelmasta seinäkiipeily herätti eniten kiinnostusta, riippumatta siitä, kiipesikö opiskelija itse vai ei. Tästä voidaan päätellä, että toiminnan muodolla, tässä tapauksessa seinäkiipeilyllä, oli suurempi vaikutus maahanmuuttajaopiskelijoiden kokemukseen omaan ryhmään kuulumisesta kuin esimerkiksi juoksuleikillä. Tavoitteeksi Kummitreffeille oli asetettu maahanmuuttajaopiskelijoiden osallisuuden ja yhteisöllisen kotoutumisen tukeminen. Kuten Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2018) määritelmässä kerrotaan, niin onnistuneen kotoutumisen ja osallisuuden tunteen avulla ehkäistään syrjäytymistä sekä kavennetaan hyvinvointi- ja terveyseroja. Saadun palautteen perusteella voin todeta, että maahanmuuttajaopiskelijoiden

osallisuutta oli onnistuneesti tuettu Kummitreffien suunnitteluvaiheessa ja toteutuksessa. Lisäksi ainakin osalla Kummitreffeillä järjestetyllä ohjelmalla oli yhteisöllistä kotoutumista tukeva vaikutus.

Molempien palautekyselyjen vastausten perusteella kävi kuitenkin ilmi, että kysymykset olivat liian pitkiä ja osittain liian vaikeitakin maahanmuuttajaopiskelijoiden ymmärrettäväksi. Lähes kaikki opiskelijat olivat vastanneet kysymyksiin kokonaisilla lauseilla. Se helpotti vastausten tulkintaa. Vaikka vastauksissa oli monenlaisia kirjoitusvirheitä, ymmärsin silti, mitä vastaajat tarkoittivat. Palautekyselyjen kysymyksiä olisin voinut miettiä tarkemmin kuin mitä tein. Projektisuunnitelmaa keväällä 2016 kirjoittaessani koin vaikeaksi miettiä, millaisia kysymyksiä laatisin maahanmuuttajaopiskelijoille suunnattuihin palautekyselyihin. Kysymysten laadintaa vaikeutti se, että niin minulla kuin ryhmän opettajallakaan ei ollut vielä silloin mitään tietoa tulevana syksynä aloittavien maahanmuuttajaopiskelijoiden suomen kielen taidoista. Näin jälkikäteen ajateltuna minun olisi pitänyt interventioita toteuttaessani muokata kysymyksiä helpommiksi. Todennäköisesti paras vaihtoehto olisi ollut tehdä kysymykset valmiilla vastausvaihtoehdoilla.

5.4 Sosionomi-kummiopiskelijoiden palautteen arviointi

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin jälkeen opinnäytetyöntekijä keräsi kolmelta sosionomi-kummiopiskelijalta palautetta kyselyn (LIITE 12) avulla. Palautekysely sisälsi neljä avointa kysymystä, jotka liittyivät Hyvinvointimessuihin ja Kummitreffeihin. Kummitreffit-tapaamista koskevaan kysymykseen vastasi vain kaksi sosionomi-kummiopiskelijaa, koska yksi opiskelija estyi osallistumasta tapaamiseen. Kysyin opiskelijoilta seuraavat neljä kysymystä: 1. Tavoitteena oli 5.10. järjestetyssä Hyvinvointimessut-tapahtumassa tutustua VALMA-ryhmän maahanmuuttajaopiskelijoihin sekä heidän kulttuureihinsa. Miten niissä onnistuit omasta mielestäsi? 2. Mitä mieltä olet maahanmuuttajaopiskelijoiden omien kulttuurien esittelyistä messuilla? Missä asioissa he mielestäsi onnistuivat? 3. Miten arvioisit Kummitreffit-tapaamisen vaikuttavuutta oman ammatillisen ydinosaamisesi kehittymisen näkökulmasta? 4. Miten arvioisit sosionomiopiskelijan ohjaamistaitoja interventioiden aikana? Mitä asioita hänen tulisi ohjauksessaan kehittää?

Sosionomi-kummiopiskelijat antoivat myönteistä palautetta maahanmuuttajaopiskelijoille heidän aktiivisuudestaan kertoa omista taustoistaan ja kulttuureistaan Hyvinvointimessuilla alun jännittämisestä huolimatta. Hyvää palautetta saivat myös ne erilaiset, mielenkiintoiset ja osallistavat tavat, joilla maahanmuuttajaopiskelijat toivat esille omia kulttuureitaan perustutkinto-opiskelijoille. Yksi vastaaja oli

tehnyt huomion, että maahanmuuttajanaiset ottivat vetovastuun esittelyistä. Arvioidessaan onnistumistaan maahanmuuttajaopiskelijoihin ja heidän kulttuureihinsa tutustumisessa vastaukset jakaantuivat. Toisaalta tutustumista pidettiin helppona oman aiemman työkokemuksen sekä opinnäytetyöntekijän valmistelutyön takia. Toisaalta taas tutustumisen koettiin jääneen pinnalliseksi messuilla olleen kiireen takia. Myös messuja tutustumisympäristönä kritisoiitiin. Kehittämisehdotuksena tuotiin esille, että messuilla olisi ollut vapautuneempi keskustelu, jos sosionomi-kummiopiskelijat ja maahanmuuttajaopiskelijat olisivat tavanneet kerran ennen messuja.

Vastaavasti Kummitreffien tapahtumaympäristölle annettiin myönteistä palautetta. Vastaajien mukaan oli hyvä olla vapaammassa ympäristössä maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa. Arvioidessaan Kummitreffien vaikuttavuutta oman ammatillisen ydinosaamisen kehittymisen näkökulmasta ensimmäinen vastaaja toi esille sen, että toimintoja järjestettäessä täytyy huomioida eri kulttuuritaustan omaavat naiset ja heidän mahdollisuutensa osallistua eri asioihin. Toisen vastaajan mukaan tapahtuma meni hänen osaltaan hyvin, vaikka hän meni tilanteeseen, johon ei ollut etukäteen valmistautunut.

Opinnäytetyöntekijän ohjaustaitoihin liittyvistä palautteista kävi ilmi, että opinnäytetyöntekijä oli toiminut luontaisesti ja lämpimästi maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa molempien interventioden aikana, ja messuilla esittelyt oli pohdittu loppuun asti. Toisaalta tuotiin esille se, että kummien läsnäolon aikana opinnäytetyöntekijän suorittamaa ohjausta ei ollut paljon johtuen muusta ohjelmasta sekä siitä, että ohjaushetket olivat olleet muina ajankohtina. Opinnäytetyöntekijältä olisi toivottu lisää jämäkkyyttä ja uskallusta olla opettajien rinnalla ohjaushetkellä, rohkeampaa äänenkäyttöä, sekä huomion ottamista ohjattavalta ryhmältä, jotta olisi voinut antaa ohjeistusta.

Sosionomi-kummiopiskelijoiden palautteen perusteella voidaan päätellä, että Hyvinvointimessut ja Kummitreffit tapahtumina olivat kaiken kaikkiaan positiivisia kokemuksia ja maahanmuuttajaopiskelijoiden kulttuuri-identiteettiä ylläpitäviä. Vastauksista kävi kuitenkin ilmi haasteita, joilla oli negatiivinen vaikutus sosionomi-kummiopiskelijoiden kokemuksiin maahanmuuttajaopiskelijoihin tutustumisessa. Niistä toinen oli tunne kiireestä messuilla. Vastauksista voitiin myös todeta, että toimintaympäristöllä oli merkittävä vaikutus sosionomi-kummi- ja maahanmuuttajaopiskelijoiden mahdollisuuteen tutustua toisiinsa. Viitataan tässä PEO-malliin, jossa otetaan huomioon yksilö, ympäristö ja toiminta, sekä kaikkien näiden yhteisestä vuorovaikutuksesta johtuva toiminnallinen suoriutuminen. Vapaamuotoinen liikunnallinen toiminta Kummitreffeillä mahdollisti maahanmuuttajaopiskelijoiden ja sosionomi-kummiopiskelijoiden tutustumisen paremmin kuin kiireinen messutapahtuma. Sosionomi-kummiopiskelijoi-

den vastauksista kävi ilmi erityisesti tietyt sosionomin ydintaitojen painopistealueet. Näitä olivat vuoro-vaikutustaidot, sosiokulttuurinen osaaminen, sekä tiedollinen ja eettinen näkemyksellisyys. Tavoitteeksi näissä interventioissa oli sosionomi-kummiopiskelijoille asetettu maahanmuuttajaopiskelijoihin tutustuminen ja heidän oman ammatillisen ydinosaamisensa vahvistuminen. Saatujen palautteiden perusteella koen näiden tavoitteiden täyttyneen aiemmin mainitsemistani haasteista huolimatta.

5.5 Sosiokulttuurisen VALMA -projektin kokonaisarviointi

Sosiokulttuurinen VALMA -projekti onnistui mielestäni hyvin, vaikka projektin suunnitteluvaiheessa en osannutkaan ottaa kaikkia asioita huomioon riittävän hyvin. Aihepiirisuunnitelma, sen esittäminen, projektisuunnitelman kirjoittaminen sekä esittäminen toteutuivat kaikki suhteellisen nopealla aikataululla kevään ja alkusyksyn 2016 aikana. Syynä nopeaan etenemiseen oli projektin interventioiden toteuttamisen aikataulu, erityisesti syys- ja lokakuun 2016 interventiot. Vuosittainen Hyvinvointimessutapahtuma ammattiopistolla oli sovittu tietylle päivälle, 5.10.2016, joten messuille sovitun maahanmuuttajaopiskelijoiden eri kulttuurien esittelypisteen oli tuolloin oltava valmiina. Tämä asetti opinnäytetyöntekijälle jonkin verran haasteita projektisuunnitelman kirjoittamistyölle, koska suunnitelma tuli olla hyväksyttyä ja tutkimuslupa myönnettynä ennen interventioiden aloittamista. Yhtä interventiota lukuun ottamatta projektin interventiot toteutuivatkin suunnitelman mukaisesti syksyn 2016 aikana. Maahanmuuttajaopiskelijoiden kulttuureista kertovaa diaesitystä ei voitu teknisistä syistä esittää ammattiopiston info-TV:ssä. Opinnäytetyöntekijän olisi pitänyt selvittää asiaa tarkemmin riittävän ajoissa, jotta tältä ongelmalta olisi välttytty tai siihen olisi ennätetty miettiä jokin toinen ratkaisu.

Opinnäytetyön aiheen nimenä oli suunnitelmavaiheesta raportin kirjoittamistyön alkuvaiheisiin saakka ”Opiskelijoiden kulttuurikasvatusta tukemassa: Monikulttuurisuus-teemaviikko Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Ammattikampuksella”. Nimi olisi vaatinut monen eri asian laajaa käsittelyä, joten seuraava versio opinnäytetyöstä oli nimeltään ”Kulttuurikasvatus-projekti Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Ammattikampuksella”. Viimein opinnäytetyön nimeksi muotoutui ”Sosiokulttuurinen VALMA -projekti Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Ammattikampuksella”. Nimeen päädyttiin siitä syystä, että Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (VALMA) opiskelleet maahanmuuttajaopiskelijat olivat opinnäytetyöprojektin keskiössä. Nimen muutoksen myötä myös opinnäytetyön asiansanoissa tapahtui muutoksia. Lisäksi opinnäytetyön tietoperustan painopiste kiinnittyi sosiaalipedagogiikkaan ja sosiokulttuuriseen innostamiseen, sekä yksilön hyvinvointiin ja osallisuuteen liittyviin asioihin.

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin arvioinnissa haasteeksi nousi jonkin verran maahanmuuttajaopiskelijoille suunnatut palautekyselyt. Suomen kielen taito vaihteli opiskelijoiden kesken, mistä syystä vastausten tulkinta oli joissakin kohdin vaikeaa. Opinnäytetyöntekijän olisi pitänyt viimeistään interventiota toteuttaessaan muokata avoimet kysymykset helpommiksi tai laatia kysymykset ainakin osittain valmiilla vastausvaihtoehdoilla, jolloin vastausten tulkinta olisi ollut helpompaa.

Kaikista haasteellisinta koko Sosiokulttuurisen VALMA -projektin aikana opinnäytetyöntekijälle on ollut ajanhallinta raportin kirjoittamisvaiheessa. Interventioiden jälkeen opinnäytetyöntekijä aloitti palkkatyössä ensin osa-aikaisena teoriaopintojen ohessa, ja myöhemmin kokoaikatyössä. Työn, perheen ja opiskelun yhdistäminen on ollut välillä haasteellista. Vaikeinta kirjoittamistyön alussa oli määrittellä opinnäytetyön tarkoitus, ja se sekoittuikin usein tavoitteisiin. Oman ammatillisen kasvun ja kehittymisen kannalta opinnäytetyöntekijälle on tämän raportin kirjoittamisen aikana selkeytynyt, mikä opinnäytetyössä on tarkoitusta ja mikä tavoitetta. Sosionomin työ on kasvatusta, opetusta ja ohjausta, ja näillä kaikilla osa-alueilla opinnäytetyöntekijällä tapahtui kehittymistä projektin aikana. Opinnäytetyöntekijä kehittyi myös maahanmuuttajaopiskelijoiden fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn tukemisessa. Kokemusta syntyi myös sosiaalipedagogisten työmenetelmien ja sosiokulttuurisen innostamisen hyödyntämisestä maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa, mutta kehittymistä näiden menetelmien käytössä tarvitaan edelleen.

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tarkoituksena oli kehittää toimintatapoja, joiden avulla tuetaan oppilaitoksen kulttuurikasvatusta ja yhdenvertaisuuden toteutumista opiskelijoiden kesken. Tarkoituksena oli sosiaalipedagogisten menetelmien avulla vaikuttaa opiskelijoiden tuntemuksiin hyvinvoinnista oppilaitoksen arjessa. Opinnäytetyöntekijän kohdalla tarkoituksena oli vahvistaa sosionomin ydintaidoista erityisesti tutkimisen ja kehittämisen taitoja, sekä tukea sosionomin ydinosaamiseen kuuluvaa sosiokulttuurisen osaamisen sisäistämistä.

Sosiokulttuurisen VALMA -projektin tuloksena oli projektin interventioissa kehitetyt sosiaalipedagogiset toimintatavat, joilla vaikutettiin opiskelijoiden tuntemuksiin hyvinvoinnista oppilaitosyhteisössä. Arviointiin osallistui maahanmuuttaja-, merkonomi- sekä sosionomi-kummiopiskelijat. Arvioinnin perusteella opiskelijat kokivat maahanmuuttajaopiskelijoiden eri kulttuurien esittelypisteen Hyvinvointimessuilla sekä Kummitreffit mielenkiintoisiksi, myönteisiä ajatuksia herättäviksi ja onnistuneiksi tapahtumiksi, joista he saivat positiivisia kokemuksia. Palautteen perusteella tapahtumissa toteutuneet erilaiset vuorovaikutustilanteet ylläpitivät maahanmuuttajaopiskelijoiden kulttuuri-identiteettiä ja kehittivät

heidän suomen kielen taitoaan. Maahanmuuttajaopiskelijoiden palautteiden mukaan he kokivat osallisuutta päätöksenteossa, sekä tapahtumien suunnittelussa ja toteutuksessa. Opinnäytetyöntekijän tutkimisen ja kehittämisen taidot sekä sosiokulttuurinen osaaminen vahvistuivat opinnäytetyöprosessin aikana. Projektissa käyttämiensä sosiaalipedagogisten menetelmien kautta opinnäytetyöntekijä on saanut kokemusta maahanmuuttajaopiskelijoiden arkielämän ja sosiaalisen toimintakyvyn tukemisesta.

6 POHDINTA

Alusta alkaen oli selvää, että haluan tehdä opinnäytetyön, joka liittyy Keski-Pohjanmaan ammattiopiston opiskelijoihin. Nuoret ovat aina olleet lähellä sydäntäni, ja aiheen valintaan vaikutti vahvasti myös se, että olen työskennellyt pitkään Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymässä opiskelijoiden ohjaustyöhön liittyvissä projekteissa. Tavoitteena näissä projekteissa on ollut ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen ja nuorten osallisuuden edistäminen. Pitkän työhistoriani aikana minulle on selvinnyt, että ammattiopistossa on tehty vuosikaudet hyvää työtä opiskelijoiden hyvinvoinnin turvaamiseksi. Nykyisin, kun oppilaitoksista tulee yhä monikulttuurisempia ja monimuotoisempia, tarvitaan kuitenkin lisää erilaisia toimintatapoja, joilla varmistetaan yhdenvertaisuuden toteutuminen opiskelijoiden kesken. Sosiokulttuurisessa VALMA -projektissa kehitetyt käytännöt ovat esimerkkejä näistä toimintatavoista.

Koska projektityö oli minulle tuttua, oli luontevaa valita projektimuotoinen opinnäytetyö. Syy, miksi kohderyhmäksi muodostui maahanmuuttajaopiskelijat, löytyy ammattiopiston opiskeluhuollon vuodelle 2016 asettamista tavoitteista. Tavoitteet liittyivät hyvien tapojen ja osallisuuden lisäämiseen opiskelijoiden keskuudessa. Tavoitteiden saavuttamiseksi ammattiopistossa nimettiin kullekin kuukaudelle oma teema, ja järjestettiin siihen liittyviä oheistapahtumia. Lokakuun 2016 teema liittyi kiusaamisen ja syrjinnän ehkäisyyn, sekä monikulttuurisuuden arvostamiseen.

Sosiokulttuuriseen VALMA -projektiin sisältyi sosionomin (AMK) kompetenssien eri osaamisalueet. Eettinen osaamiseni näkyi halussa olla mukana edistämässä tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta ammattiopiston opiskelijoiden kesken sekä kyynä ottaa huomioon jokainen maahanmuuttajaopiskelija yksilönä. Eettisyys ilmeni myös siinä, että interventioiden palautekyselyistä ei käy ilmi vastanneiden opiskelijoiden henkilöllisyyttä, eikä vastustietoja ole käytetty muuhun kuin opinnäytetyöhön. Vastauslomakkeet hävitetään heti opinnäytetyön valmistuttua. Lisäksi pyysin maahanmuuttajaopiskelijoilta kirjallisen luvan, että sain valokuvata heitä interventioiden aikana.

Asiakastyön osaamistani vahvistivat interventioiden vuorovaikutustilanteet ja käyttämäni sosiaalipedagogiset osallistavat menetelmät. Ammattiopiston opiskeluhuollon toimijat ja opiskelijoiden hyvinvointia tukevat palvelut olivat minulle tuttuja jo aiemman työn kautta, mutta projektin aikana sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen syveni vielä entisestään ollessani tiiviissä yhteistyössä opiskeluhuollon toimijoiden, opettajien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Kriittisen ja osallistavan yhteiskuntaosaamisen

osa-alue kehittyi mielestäni hyvin, sillä projektissa tuin opiskelijoiden osallisuutta ja tein yhdessä maahanmuuttajaopiskelijoiden ja muiden toimijoiden kanssa vaikuttamistyötä tasa-arvon ja suvaitsevaisuuden puolesta oppilaitosyhteisössä. Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen ja johtamisosaaminen kehittyivät koko opinnäytetyöprosessin ajan, ja oppimista tapahtui erityisesti arvioinnin, raportoinnin ja päätöksenteon osalta.

Koen, että projektin käytännön toteuttaminen oli suhteellisen helppoa tutussa ympäristössä ja pääosin tuttujen toimijoiden kanssa yhteistyötä tehden. Hyvinvointimessuja oli järjestetty aikaisemmin jo useana vuonna peräkkäin, ja olin ollut mukana niiden käytännön järjestelyissä. Opinnäytetyöprojektia suunnitelllessani ja toteuttaessani olin kuitenkin itse vastuussa messuille järjestettävästä maahanmuuttajaopiskelijoiden eri kulttuurien esittelypisteestä. Tämä toi jonkin verran paineita, samoin kun projektin interventioiden aikataulussa pysyminen. Erityisesti juuri Hyvinvointimessuille valmistautuminen vaati tiivistä yhteistyötä maahanmuuttajaopiskelijoiden ja heidän opettajansa kanssa. Arvostan suuresti opettajan ja avustajan sitoutumista projektiin, ja heidän joustavuuttaan järjestää minulle tilaa oppitunneille tulla valmistelemaan kulttuuriesittelyitä maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa.

Opinnäytetyöraportin kirjoittamistyön olen kokenut kaikista haastavimmaksi koko projektissa. Kirjoittamistyön alussa työkiireet ja teoriaopintoihin liittyvät tehtävät veivät ajan kirjoittamiselta, ja myöhemmin kun aikaa olisi ollut enemmän, motivaatio oli hukassa. Huomaan nyt jälkepäin tehneeni virheen siinä, että olin pitkiä aikoja kirjoittamatta riviäkään. Siitä seurasi se, että kirjoittamaan ryhtyminen oli aina vain vaikeampaa. Kirjoittamisen vauhtiin pääsin vasta tämän vuoden alussa sen jälkeen, kun perheemme muuttokiireet olivat hellittäneet.

Sosiokulttuurinen osaaminen, sosiaalipedagoginen menetelmäosaaminen, sekä arkielämän ja sosiaalisen toimintakyvyn tukemisen taidot ovat sosionomin (AMK) ydinosaamista. Näitä osaamisia tarvitaan kaikissa toimintaympäristöissä, missä sosionomi työskentelee. Oman opinnäytetyöprojektini toteuttamisessa hyödynsin aiempia yhteistyöverkostojani. Projektin toimintaympäristönä oli ammattiopisto, minne halusin oman tutkimus- ja kehittämistyöni suunnata. Opiskelijoilta saatu palaute toiminnasta oli positiivista, ja toiveenani onkin, että tästä kehittämistyöstä jäi hyviä käytäntöjä elämään ja tukemaan oppilaitoksen kulttuurikasvatustyötä.

LÄHTEET

- Karlsson, Å. & Marttala, A. 2001. Projektkirja. Onnistuneen projektin toteuttaminen. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä. 2018. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus. Saatavissa: <http://www.kpedu.fi/koulutukset/nuorten-koulutus/valmentava-koulutus/14058-ammattilliseen-peruskoulutukseen-valmentava-koulutus>. Viitattu 29.3.2018.
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä. 2015. Keski-Pohjanmaan ammattiopisto. Opiskeluohjelman suunnitelma. Saatavissa: <http://www.kpedu.fi/docs/default-source/Opiskelu/opiskeluohjelman-suunnitelma-2015.pdf?sfvrsn=6>. Viitattu 29.3.2018.
- Kurki, L. 2006. Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa. Teoksessa L. Kurki, E. Nivala & P. Sipilä-Lähdekorpi (toim.) Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab, 38–100.
- Law, M., Cooper, B., Strong, S., Stewart, D., Rigby, P. & Letts, L. 1996. The Person-Environment-Occupation Model: A transactive approach to occupational performance. Canadian Journal of Occupational Therapy, 63, 9–23. Saatavissa: https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/36405143/Mary_Law_PEO_model.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAI-WOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1521747481&Signature=aP-pycZmiNz60qvMMgNOGa4Btd8%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DMary_Law_PEO_model.pdf. Viitattu 21.3.2018.
- Mertanen, A. 2017. Miten ja miksi kielitaitoa arvioidaan? Käännös- ja kielipalvelutoimisto Delingua Oy. Saatavissa: <https://www.delingua.fi/miten-ja-miksi-kielitaitoa-arvioidaan/>. Viitattu 29.3.2018.
- Monikulttuurisuus Suomessa. 2018. Monikulttuurisetperheet.net. Saatavissa: <http://monikulttuurisetperheet.net/monikulttuurisuus-suomessa/>. Viitattu 29.3.2018.
- Mäntyneva, M. 2016. Hallittu projekti. Jäntevästä suunnittelusta menestyksekkääseen toteutukseen. Helsinki: Kauppakamari.
- Nivala, E. 2006. Koulukuraattori nuoren maailmassa. Teoksessa L. Kurki, E. Nivala & P. Sipilä-Lähdekorpi (toim.) Sosiaalipedagoginen sosiaalityö koulussa. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab, 101–164.
- Opetushallitus. 2017. Edu.fi -verkkopalvelu. Kieli avaimena oppimiseen. Saatavissa: http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/kieli_avaimena_oppimiseen. Viitattu 29.3.2018.
- Opetushallitus. 2015. Koulutuksen perusteet. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus. Määräys 5/011/2015. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/166555_Maarays_5_011_2015_Ammattilliseen_peruskoulutukseen_valmentava_koulutus.pdf. Viitattu 22.10.2017.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi. Kipupisteet ja toimenpide-esitykset II. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:5. Saatavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79439/okm05.pdf>. Viitattu 20.10.2017.

Pitkänen, P. & Raunio, M. 2011. Kohtaamisia ja kokemuksia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä. Teoksessa P. Pitkänen (toim.) Kulttuurien kohtaamisia arjessa. Tampere: Osuuskunta Vastapaino, 227–237.

Rimpelä, M. 2015. Lapsi oppii hyvinvointia – ja myös pahoinvointia – kehitysyhteisöjen kasvatuskumppanuudessa. Luentomateriaali. Saatavissa: <https://hyvinkaa-ml-f-i-bin.directo.fi/@Bin/846c2be2eae919eafb51cae592a413/1522665397/application/pdf/197379/Hyvinvointi%20ja%20oppiminen.pdf>. Viitattu 29.3.2018.

Ruuska, K. 2012. Pidä projekti hallinnassa. Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. 7. painos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Sisäasiainministeriö. 2013. Oppia kaikille! – Yhdenvertaisuussuunnittelun opas oppilaitoksille. Sisäasiainministeriön julkaisuja 2013:26. Saatavissa: <http://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Oppia+kaikille+suomi>. Viitattu 28.10.2017.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2015. Osallisuuden edistäminen. Saatavissa: <http://stm.fi/osallisuuden-edistaminen>. Viitattu 19.3.2018.

Sosped säätiö. 2018. Sosiaalipedagogiikan idea. Saatavissa: <http://www.sosped.fi/meidan-sosiaalipedagogiikkamme/>. Viitattu 17.3.2018.

Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry. 2017. Hyvinvointivirtaa. Saatavissa: <http://www.sakury.net/taitoja-elamaan/hyvinvointivirtaa>. Viitattu 14.10.2017.

Suomen Punainen Risti. 2012. Keskeiset käsitteet. Saatavissa: <https://www.eirasismille.fi/sisalto/keskeiset-k%C3%A4sitteet>. Viitattu 29.3.2018.

Suomen sosiaalipedagoginen seura ry. 2018. Sosiaalipedagogiikka. Saatavissa: <http://www.sosiaalipedagogiikka.fi/sosiaalipedagogiikka/>. Viitattu 17.3.2018.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015. Hyvinvointi. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi>. Viitattu 30.10.2017.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2018. Maahanmuuttajien osallisuus ja kotoutuminen. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/maahanmuuttajat-ja-monikulttuurisuus/maahanmuuttajien-osallisuus-ja-kotoutuminen>. Viitattu 19.3.2018.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016. Mitä toimintakyky on? Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>. Viitattu 20.3.2018.

Ulkoministeriö. 2015. Suomen kansainvälinen ihmisoikeuspolitiikka. Saatavissa: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=49583&culture=fi-FI&contentlan=1#tss>. Viitattu 19.3.2018.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Väestöliitto. 2008. Kulttuurintuntemus kehityksen avaimena. Kulttuurit, tasa-arvo ja ihmisoikeudet. Tiivistelmä YK:n väestörahasen vuosiraportista. State of the World Population 2008. Saatavissa: <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/859020e0bc2db9d629c1f53a3dbb965c/1521570356/application/pdf/313062/UNFPAKulttuurintuntemuskehityksenavaimena.pdf>. Viitattu 20.3.2018.

Wallin, A. 2011. Sosiaalityö koulussa. Avaimia hyvinvointiin. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Yhdenvertaisuuslaki. 30.12.2014/1325. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325#L3P8>. Viitattu 19.3.2018.

Marika Ahola

PROJEKTISUUNNITELMA

**Opinnäytetyön projektisuunnitelma
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Elokuu 2016**

SISÄLLYS

<u>1 JOHDANTO</u>	1
<u>2 SELVITYS OPINNÄYTETYÖN TAUSTASTA JA TARKOITUKSESTA</u>	1
<u>3 OPINNÄYTETYÖN TEOREETTISET LÄHESTYMISTAVAT</u>	1
<u>4 PROJEKTIN TAVOITTEET</u>	1
<u>5 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT</u>	1
<u>6 KOHDERYHMÄ</u>	1
<u>7 MITTARIT</u>	1
<u>8 AINEISTON ANALYSOINTI</u>	1
<u>9 EETTISYYS JA LUOTTAMUS</u>	1
<u>10 OPINNÄYTETYÖN AIKATAULU JA RAHOITUSSUUNNITELMA</u>	1
LÄHTEET	14
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Toiminnallisuus yksilön, ympäristön ja toiminnan vuorovaikutuksena	10
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Projektiopinnäytetyön tavoitteet	6
TAULUKKO 2. Budjetti.....	13

1 JOHDANTO

Teen projektioinnäytetyöni Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Ammattikampuksen Kokkolan toimipaikkaan. Opinnäytetyöni tilaaja on Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, missä vastaavana henkilönä toimii ammattiopiston rehtori. Työelämäohjaajani tulee olemaan ammattiopiston opiskelijahuollon koordinaattori. Projektioinnäytetyössäni toteutan Monikulttuurisuus-teemaviikon ammattiopistolla interventioiden avulla viikolla 40 eli ajalla 3.-7.10.2016. Tarkoitukseni on yhdistää Monikulttuurisuus-teemaviikko valtakunnalliseen ammatillisen koulutuksen Hyvinvointivirtaa-teemaviikon yhteyteen. Hyvinvointivirtaa-teemaviikon päätapahtuma on 5.10.2016 Kokkolan Kampushallissa järjestettävä Hyvinvointimessut – tapahtuma, joka on suunnattu ammattiopiston opiskelijoille.

Hyvinvointimessut liittyvät valtakunnalliseen Hyvinvointivirtaa-teemaviikkoon, jota koordinoi Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry. Teemaviikkoa on järjestetty ammatillisissa oppilaitoksissa ympäri Suomen myös kuutena aikaisempana vuonna. Tapahtuman järjestämisestä ovat vastuussa koulutuksen järjestäjät. Hyvinvointimessujen toteuttamisessa ovat mukana mm. opiskelijahuollon toimijat, ammattialakohtaiset opettajat ja opiskelijat sekä tutorit. Yhteistyötahot ovat apuna sekä esittelemässä messuilla toimintaansa. (Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry 2016.)

Opinnäytetyöni tavoitteena on yhteistyössä ammattiopiston Valma-koulutuksen maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa tuoda Monikulttuurisuus-teemaviikon tapahtumiin, ja erityisesti Hyvinvointimessuille, esille erilaisin keinoin tietoutta maahanmuuttajaopiskelijoiden synnyinmaasta sekä kulttuurista lisäämään kantaväestöön kuuluvien opiskelijoiden kulttuurituntemusta ja erilaisuuden hyväksymistä. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus – VALMA on tarkoitettu niille peruskoulun suorittaneille nuorille, jotka tarvitsevat vahvistusta omiin opiskeluvalmiuksiinsa, sekä niille, jotka tarvitsevat koulutuksen ja ammatinvalinnan ohjausta ja tukea. VALMA-koulutus on suunnattu myös ilman koulutusta oleville maahanmuuttajille, joiden kielitaidon taso on A2.2. (Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä 2016.) Koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia hakeutua ammatilliseen peruskoulutukseen ja vahvistaa hänen kykyään suorittaa ammatillinen perustutkinto (Opetushallitus 2016).

Asiasanat: Monikulttuurisuus, kulttuurikasvatus, yhdenvertaisuus, osallisuus, hyvinvointi, hyvinvoiva opiskelija

2 SELVITYS OPINNÄYTETYÖN TAUSTASTA JA TARKOITUKSESTA

Opinnäytetyöni tilaaja on Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, missä vastaavana henkilönä toimii oppilaitoksen rehtori. Opinnäytetyöni aihe on: Opiskelijoiden kulttuurikasvatusta tukemassa – Monikulttuurisuus-teemaviikko Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Ammattikampuksella. Kiinnostuin aiheesta sen ajankohtaisuuden vuoksi, omasta motiivistani olla mukana lisäämässä nykypäivän nuorten kulttuurituntemusta, sekä ehkäisemässä kiusaamista ja syrjintää.

Tällä hetkellä n. 19 000 vieraskielistä opiskelijaa opiskelee Suomen ammatillisen peruskoulutuksen piirissä. Ammattioppilaitoksissa vieraskielisten hakijoiden ja hyväksytyjen osuus on kasvanut runsaasti viime vuosien aikana. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016.) Nykyiset nuoret turvapaikanhakijat kasvattavat tätä opiskelijamäärää edelleen. Jotta yhdenvertaisuus maahanmuuttajaopiskelijoiden ja valtaväestöön kuuluvien opiskelijoiden kesken toteutuisi parhaiten, niin mielestäni oppilaitoksissa tarvitaan erilaisia toimintatapoja lisäämään opiskelijoissa erilaisuuden hyväksymistä ja toisen ihmisen kunnioittamista kulttuurieroista huolimatta. Projektissani Monikulttuurisuus-teemaviikon tapahtumat auttavat pääsemään ko. tavoitteeseen.

Opinnäytetyöni toiminnallisesta osuudesta suurimman osan, eli Monikulttuurisuus-teemaviikon interventiot, olen sijoittanut viikolle 40 (3.-7.10.2016). Valitsin ko. ajankohdan siitä syystä, että ammattiopiston toimijat yhdessä opiskelijoiden ja yhteistyötahojen kanssa järjestävät Kampushallissa 5.10.16 Ammatillisen koulutuksen Hyvinvointimessut. Yhteistyötahoista messuilla ovat aiemmin olleet mukana mm. SAKU ry, poliisi, seurakunta, nuorisotoimi, kulttuuritoimi, vapaa-aikatoimi, lähihoitajaopiskelijat, hotelli- ja ravintola-alan opiskelijat, tutorit, nuoriso- ja vapaa-ajan perustutkinnon opiskelijat, erilaiset hyvinvoinnin hankkeet, päihde- ja mielenterveystoimijoita, kuntosaleja, EHYT ry. Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa opiskelijoille suunnattu Hyvinvointimessut-tapahtuma on vuosittainen hyvä pysyvä käytäntö, mistä osoituksena on suuri hyvinvointiin liittyvien yhteistyötahojen ja opiskelijoiden osallistujamäärä. Monikulttuurisuus-teemaviikon päätapahtuman olenkin liittännyt juuri Hyvinvointimessujen yhteyteen, jolloin se tavoittaa mahdollisimman suuren määrän ammatillisen perustutkintokoulutuksen opiskelijoita.

Hyvinvointimessujen toiminnan tarkoitus on arjen jaksamisen tukeminen sekä hyvinvoinnin, mm. terveyden ja turvallisuuden merkityksen korostaminen. Hyvinvointimessujen tavoitteena on koota opiskelijoita opintojen alussa yhteen, auttaa ryhmäytymisessä, tutustuttaa opiskelijat ja henkilöstö toisiinsa

sekä toiminnallisin keinoin tuoda esille nuorille tärkeitä asioita. (Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry 2016.)

Opinnäytetyöni pääkäsitteitä ovat monikulttuurisuus, kulttuurikasvatus, yhdenvertaisuus, osallisuus, hyvinvointi ja hyvinvoiva opiskelija.

3 OPINNÄYTETYÖN TEOREETTISET LÄHESTYMISTAVAT

Opinnäytetyöni tietoperustana käytän erityisesti monikulttuurisuuteen, opiskelijoiden hyvinvointiin, yhdenvertaisuuteen ja osallisuuteen, sekä oppilaitoksissa järjestettävään kulttuurikasvatukseen liittyviä lähdeaineistoja. Opinnäytetyöni aihe liittyy ammatillisen koulutuksen kasvatus-, opetus- ja ohjaustehtäviin, ja niissä painopiste erityisesti kuratiivisessa toiminnassa. Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Opiskeluhoitoa koskeva suunnitelma, sekä tapa, miten oppilaitoksessa toteutetaan opiskelijoiden kulttuurikasvatusta, ovat tärkeässä roolissa opinnäytetyöni tietoperustan kannalta.

Kulttuurikasvatus määritelmänä tarkoittaa kulttuurien välisen vuorovaikutuksen ja monikulttuurisuuden edistämistä sekä työtä rasismia vastaan. Kulttuurikasvatus pitää sisällään oikeudenmukaisuuteen, syrjintään, tasa-arvoon ja kulttuurieroihin liittyvien kysymysten käsittelyn. Kulttuurikasvatuksessa on tärkeää hahmottaa syrjinnän syitä ja ilmenemismuotoja sekä tarjota menetelmiä erilaisuuden kohtaamiseen. (Kepa ry 2016.)

Yhdenvertaisuus on perusoikeus, joka on turvattu Suomen perustuslaissa. Yhdenvertaisuuslaki kieltää henkilöön kohdistuvan syrjinnän, joka perustuu ikään, etniseen tai kansalliseen alkuperään, kansalaisuuteen, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn. Oppilaitokset ovat erittäin tärkeässä asemassa yhdenvertaisuuden edistämisessä, koska työelämätaitojen ohella koulutuksella ja osaamisella on kaikkein suurin vaikutus ihmisten sijoittumiseen yhteiskunnassa. Oppilaitoksilla on velvollisuus tarjota yhdenvertaiset oppimismahdollisuudet kaikille opiskelijoille riippumatta siitä, mistä väestöryhmistä he tulevat. (Sisäasiainministeriö 2013.)

Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa opiskelijalla on oikeus saada turvallinen opiskeluympäristö. Ammattiopistossa noudatetaan myös yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintakulttuuria. Yhteisöllisen opiskeluhoollon toiminnoilla on tarkoitus koko opiskelijayhteisön oppimisen, osallisuuden, terveyden, turvallisuuden, esteettömyyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Keski-Pohjanmaan ammattiopistossa on tavoitteena edistää opiskelijoiden osallisuutta, huolehtia opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua oppilaitoksen toimintaan ja sen parantamiseen, sekä huolehtia opiskelijoiden oikeudesta tuoda esille omat mielipiteensä heidän asemaansa koskevissa asioissa. (Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä 2015.)

4 PROJEKTIN TAVOITTEET

Projektin tunnusomaisia piirteitä ovat tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus, määräaikaisuus, tietyt resurssit ja kokonaisuuden ohjaus. Kun projekti on hyvin suunniteltu, niin se joustaa. Täytyy pitää mielessä, että jos tilanteet jostain syystä muuttuvat työn edetessä tai eteen tulee ennakoimattomia esteitä, niin suunnitelmaa täytyy pystyä tarkentamaan projektin edetessä. (Hakala 1998, 24–25.)

Projektini toiminnallinen osuus sijoittuu Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kokkolan Ammattikampukselle. Olen tehnyt tavoitteista taulukon (TAULUKKO 1), johon olen kirjannut toiminnalliset tavoitteet, oppimistavoitteet, sekä tulostavoitteet. Nämä tavoitteet koskevat ammattiopiston perustutkinto-opiskelijoita, VALMA-maahanmuuttajaopiskelijoita, sekä minua itseäni sosionomiopiskelijana. Opinnäytetyössäni perustutkinto-opiskelijoiden tavoitteet liittyvät siihen, että he Monikulttuurisuus-teema-
viikon avulla tutustuvat eri kulttuureista tuleviin opiskelijoihin sekä heidän maansa tapoihin. Tavoitteena on, että he tiedon lisääntymisen kautta oppivat mm. hyväksymään erilaisuutta. VALMA-maahanmuuttajaopiskelijoiden tavoitteena on projektin osallistavien toimintojen avulla saada yhteisöllisiä kokemuksia ja tunteuksia oman kulttuuri-identiteettinsä vahvistumisesta.

Omat tavoitteeni liittyvät valmiiseen opinnäytetyöhön, jolla syvennän yhteiskunnallista tietouttani ja vaikuttamista, sekä sosio-kulttuurista osaamistani. Noudatan opinnäytetyössäni sosiaalipedagogista työtettä eli asiakaslähtöistä ja osallistavaa toimintaa. Se kuuluu yhtenä osana sosionomin ydinosaamiseen.

Sosionomin työkenttä on toimia yhteiskunnallisena vaikuttajana. Hänen tehtäviään ovat sosiaalisen osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen, sekä huono-osaisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen yhdessä yksilöiden ja yhteisöjen kanssa. Sosiaalipedagogisen osaamisen avulla on mahdollista vaikuttaa ihmisten toimintaedellytyksiin ja edistää heidän voimaantumistaan. (Suomen sosiaalipedagoginen seura ry 2016.)

TAULUKKO 1. Projektioinnäytetyön tavoitteet

	OPISKELIJA PERUS- TUTKINTOKOULU- TUKSESSA	VALMA-MAAHAN- MUUTTAJAOPISE- LIJA	SA-ITSE
TOIMINNALLISET TAVOITTEET	-Tutustuminen eri kulttuureihin Monikulttuurisuus-teemaviikolla:Hyvinvointimessut, Info-TV, luennot	-Osallistuminen Monikulttuurisuus-teemaviikon tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen -Kummitreffitapahtumaan osallistuminen -Mittarit: palautekysely-lomakkeet teemaviikosta ja kummitreffitapahtumasta, opinäytetyön tekijän päiväkirjamerkinnot havainnointiin perustuen	-Projektioinnäytetyön suunnittelu, organisointi, toteutus ja arviointi -Sosiaalipedagoginen työote: asiakaslähtöinen ja osallistava toiminta
OPPIMISTAVOITTEET	-Oppiminen eri kulttuurien tavoista teemaviikon avulla -Mittari: palautekysely-lomake teemaviikosta	-Suomen kielen taitojen kehittyminen -Sosiaalisten taitojen kehittyminen -Mittarit: palautekysely-lomakkeet teemaviikosta ja kummitreffitapahtumasta, opinäytetyön tekijän päiväkirjamerkinnot havainnointiin perustuen	-Sosionomin kompetenssien kehittyminen -Projektityötaitojen kehittyminen -Ohjaamistaitojen kehittyminen
TULOSTAVOITTEET	-Erilaisuuden hyväksyminen ja eri kulttuurien ymmärryksen lisääntyminen -Syrjinnän vastustaminen	-Ryhmäytyminen muiden VALMA-opiskelijoiden kanssa -Auttaa kotoutumisessa -Osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen tunteet -Ylläpitää kulttuuri-identiteettiä -Mittarit: palautekysely-lomakkeet teemaviikosta ja kummitreffitapahtumasta, opinäytetyön tekijän päiväkirjamerkinnot havainnointiin perustuen	-Valmis opinäytetyö -Sosionomin ydintaitojen, sosio-kulttuurisen osaamisen sisäistäminen

5 OPINNÄYTETYÖN MENETELMÄT

Toteutan projektiopinnäytetyössäni Monikulttuurisuus-teemaviikon Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Ammattikampuksella Kokkolassa. Aloitan opinnäytetyöni toiminnallisen osuuden ensimmäisen intervention syyskuussa 2016, tarkka aloituspäivä sovitaan työelämäohjaajani sekä Valma-koulutuksen opettajan kanssa syyskuun ensimmäisillä viikoilla. Tarkoitukseni on sopia opettajan kanssa ensimmäiseen interventioon liittyvistä muutamista päivistä syyskuulle, jolloin voisin olla mukana joillakin VALMA-maahanmuuttajaryhmän oppitunneilla. Näillä oppitunneilla minulla on tavoitteenani tutustua maahanmuuttajaopiskelijoihin, suunnitella sekä valmistella lokakuun Monikulttuurisuus-teemaviikon ohjelmaa yhdessä heidän kanssaan. Oppituntien aikana ohjaan ja osallistan yhdessä opettajan kanssa opiskelijoita tekemään Power Point-esityksen oman maansa kulttuurista. Lisäksi mietin yhdessä opiskelijoiden kanssa muitakin keinoja, joiden avulla he voivat messuilla esitellä omaa kulttuuriaan. Niitä voivat olla esim. leivonnaiset tai esineet eri maista tai ko. maihin liittyvä tietokilpailu. En tässä vaiheessa osaa arvioida, kuinka monena päivänä olen oppitunneilla mukana ennen lokakuun Monikulttuurisuus-teemaviikkoa. Opinnäytetyössäni käytän menetelminä havainnointia, keskustelua, päiväkirjaa sekä palautekyselyjä.

6 KOHDERYHMÄ

Toiminnallisen opinnäytetyöni kohderyhmää ovat Monikulttuurisuus-teemaviikon toteutukseen minun kanssani osallistuvat Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (VALMA) opiskelevat maahanmuuttajaopiskelijat (n. 20 henk.= n.10 kansalaisuutta). Tuon opinnäytetyössäni esille sen, mitä ja kuinka montaa eri kansalaisuutta opiskelijat edustavat. Kohderyhmää ovat myös syksyllä 2016 Ammattikampuksella ammatillisissa perustutkinnoissa aloittavat 1.vuosiluokan opiskelijat (n. 400 - 500 henk.), joille Monikulttuurisuus-teemaviikon tapahtumat on erityisesti suunnattu.

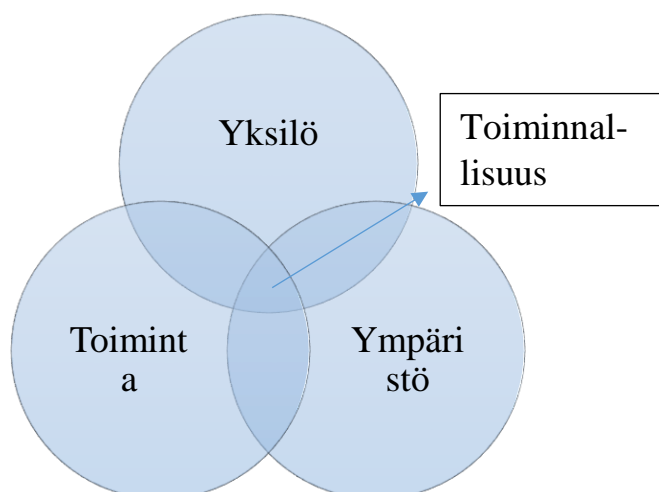
7 MITTARIT

Opinnäytetyöni toiminnallisten tavoitteiden mittareina käytän opiskelijaryhmien havainnointia, mistä teen merkintöjä päiväkirjaan. Interventioiden jälkeen keskustelen mm. maahanmuuttajaopiskelijoiden kanssa siitä, miten he ovat interventiot kokeneet. Monikulttuurisuus-teemaviikon jälkeen toteutan palautekyselyt viikon tapahtumiin liittyen yhden perustutkintoryhmän opiskelijoille sekä VALMA-maahanmuuttajaopiskelijoille. Kummi-treffit-tapahtuman jälkeen toteutan VALMA- ja sosionomiopiskelijoille palautekyselyn tapahtumasta. Toteutan palautekyselyt paperipohjaisena. Kyselylomakepohjat ovat tämän projektisuunnitelman liitteenä.

8 AINEISTON ANALYSOINTI

Projektiopinnäytetyössäni kohderyhmään kuuluvat opiskelijat osallistuvat interventioiden arviointiin. Opinnäytetyön interventioista saadun aineiston analysointi tapahtuu havainnointiin perustuvien päiväkirjamerkintöjen, keskustelujen sekä palautekyselyjen pohjalta. Palautekyselyjä on yhteensä neljä, ja ne on suunnattu VALMA-maahanmuuttajaopiskelijaryhmälle, yhdelle perustutkintoryhmälle sekä muutamalle sosionomiopiskelijalle. Tulen huomioimaan aineiston analysoinnissa opinnäytetyöni interventioiden kohderyhmien erilaisuuden, minkä asian olen ottanut huomioon myös palautekyselyissä. Maahanmuuttajaopiskelijoille suunnatuissa kyselyissä olen kysymysten asettelussa ottanut huomioon selkeän ja suhteellisen lyhyen lauserakenteen perustuen heidän mahdolliseen puutteelliseen suomen kielen taitoonsa.

Opinnäytetyöni teoreettisena viitekehyksenä käytän PEO – mallia (Person-Environment-Occupation), jonka vuonna 1996 Mary Law ja hänen kollegansa kehittivät kuvaamaan toimintaterapian teoriaa. Tässä PEO – mallissa otetaan huomioon yksilö, ympäristö ja toiminta, sekä kaikkien näiden yhteisestä vuorovaikutuksesta johtuva toiminnallinen suoriutuminen. Keskeiset tekijät PEO- mallissa ovat yksilö, toiminta ja ympäristö (KUVIO 1). PEO – mallissa nämä tekijät on kuvattu osaksi limittäin olevina ympyröinä. Niiden päällekkäin oleva alue kuvaa henkilön toiminnallista suoriutumista, joka on tulosta näiden kolmen tekijän vuorovaikutuksesta. (Law, Cooper, Strong, Stewart, Rigby & Letts 1996, 9–17).

KUVIO 1. Toiminnallisuus yksilön, ympäristön ja toiminnan vuorovaikutuksena (mukaillen Law ym.1996, 15)

9 EETTISYYS JA LUOTTAMUS

Eettisyys ja luottamus opinnäytetyöni teossa ilmenevät siten, että toimin sosionomin ammattieettisten arvojen ja periaatteiden mukaisesti. Otan huomioon jokaisen yksilön ainutkertaisuuden ja edistän tasa-arvoa, suvaitsevaisuutta sekä osallisuutta. Opinnäytetyöni arvot perustuvat Kansalaisuuslakiin, Ulkomaalaislakiin, Yhdenvertaisuuslakiin, Kotouttamislakiin sekä Lakiin ammatillisesta peruskoulutuksesta. Opinnäytetyön teosta sovin tilaajaorganisaation kanssa kirjallisesti opinnäytetyösopimuksen ja tutkimusluvan muodossa. Opinnäytetyön tekijänä jaan kohderyhmälle esittelykirjeen itsestäni, kerron heille interventioiden toteuttamisesta sekä palautekyselyistä. Palautekyselyihin vastaavat opiskelijat eivät tuo henkilöllisyyttään esille kyselyissä, eikä vastustietoja käytetä muuhun kuin opinnäytetyöhön. Vastauslomakkeet myös hävitetään heti kun tulokset on kirjattu. Maahanmuuttajaopiskelijoilta pyydetään kirjallinen lupa heidän valokuvaamiseensa interventioiden aikana.

10 OPINNÄYTETYÖN AIKATAULU JA RAHOITUSSUUNNITELMA

Aloin miettimään opinnäytetyötäni helmikuussa 2016 yhdessä Keski-Pohjanmaan ammattiopiston opiskelijahuollon koordinaattorin kanssa, ja löysimme pian mielenkiintoisen aiheen projektiopinnäytetyölleni. Olin sen jälkeen yhteydessä myös VALMA-maahanmuuttajaopiskelijoiden opettajaan. Hänelle sopi hyvin, että teen opinnäytetyöni toiminnalliset interventiot yhteistyössä hänen maahanmuuttajaopiskelijoidensa kanssa. Maaliskuussa 2016 esitin Aihepiirisuunnitelmani seminaarissa koulussa. Huhtikuussa 2016 esittelin suunnitelmani ammattiopiston rehtorille. Hän hyväksyi sen ja allekirjoitti yhteistyösopimuksen. Sovimme, että opiskelijahuollon koordinaattori tulee olemaan minun opinnäytetyöni työelämäohjaaja. Esitin opinnäytetyöni projektisuunnitelman 3.5.2016, ja teen suunnitelman valmiiksi alkusyksyyn 2016 mennessä, jotta saisin tarvittavat luvat projektini toteuttamiseen ennen syyskuun aikana alkavia ensimmäisiä interventioita.

Syyskuun alussa 2016 keskustelen tarkemmin työelämäohjaajani ja VALMA-ryhmän opettajan kanssa projektin eri vaiheista. Pidän ensimmäiseen interventioon kuuluvat teemaviikon valmistelupäivät VALMA-ryhmässä syyskuun 2016 aikana. Tällöin tulen jakamaan maahanmuuttajaopiskelijoille esitelykirjeen itsestäni, jossa myös kerron projektista. Monikulttuurisuus-teemaviikko sijoittuu viikolle 40 eli 3.-7.10.2016, jolloin olen mukana organisoimassa ja tekemässä kolme interventiota. Teemaviikon jälkeen toteutan paperipohjaiset palautekyselyt yhden perustutkintoryhmän opiskelijoille sekä VALMA-maahanmuuttajaopiskelijoille. Alustavan suunnitelman mukaan pidän viidennen intervention viikolla 45 marraskuussa. Syksyn 2016 aikana interventioita pitäessäni keskustelen tarpeen mukaan työelämäohjaajani kanssa projektini edistymisestä. Tarkoitukseni on varata kevät 2017 opinnäytetyöni raportin kirjoittamistyölle, tarvittaessa jatkan kirjoittamista 2017 kesällä. Tavoitteenani on esitellä opinnäytetyöni seminaarissa viimeistään 2017 syksyllä.

Oheiseen taulukkoon (TAULUKKO 2) olen kirjannut arvioni projektini aiheuttamista kustannuksista. Työelämäohjaajani, opiskelijahuollon koordinaattori, on projektipäällikkönä muutamissa Keski-Pohjanmaan ammattiopiston ESR-kehittämishankkeissa, joiden tarkoituksena on ammatillisen koulutuksen kehittäminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen. Olen keskustellut työelämäohjaajani kanssa projektiopinnäytetyöni interventioiden aiheuttamista kustannuksista, ja hänen arvionsa on, että oman projektini kustannukset on mahdollista sisällyttää ammattiopiston johonkin näistä hankkeista. Perusteena on opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen kulttuurituntemuksen lisääntyessä opiskelijoiden keskuudessa.

TAULUKKO 2. Budjetti

MENOT	€
Info-TV	0 €
esim. leivonnaistarvikkeet messuille	30 €
kopiot/monisteet/materiaalit	20 €
puhelinkulut	10 €
Ulkomaalaistoimiston luennoitsijan lu- entopalkkio	0 €
Kummitreffit (museo yms.) / VALMA- ja sosionomi-kummiopiskelijoiden yh- teisötapaaminen	min. 65 € (sis. pääsyliput ja opastuk- sen)
Oma aika 400 h x 9 €/h	3 600 €
YHTEENSÄ	3 725 €

LÄHTEET

- Hakala, J. 1998. Opinnäytetyö luovasti. Kehittämis- ja tutkimustyön opas. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Kepa ry. 2016. Kulttuurikasvatus. Globaalikasvatus-verkkosivusto. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.gloaalikasvatus.fi/node/158>. Viitattu 2.5.2016.
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä. 2016. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kpedu.fi/koulutukset/nuorten-koulutus/valmentava-koulutus/14058-ammattilliseen-peruskoulutukseen-valmentava-koulutus>. Viitattu 15.8.2016.
- Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä. 2015. Keski-Pohjanmaan ammattiopisto. Opiskeluhuollon suunnitelma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.kpedu.fi/docs/default-source/Opiskelu/opiskeluhoollon-suunnitelma-2015.pdf?sfvrsn=6>. Viitattu 16.8.2016.
- Law, M., Cooper, B., Strong, S., Stewart, D., Rigby, P. & Letts, L. 1996. The Person-Environment-Occupation Model: A transactive approach to occupational performance. Canadian Journal of Occupational Therapy, 63, 9–23. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://s3.amazonaws.com/academia.edu/documents/36405143/Mary_Law_PEO_model.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAJ56TQJRTWS-MTNPEA&Expires=1471274257&Signature=bCiYibE01pVmzm5Vq5M6OccLGX0%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DMary_Law_PEO_model.pdf. Viitattu 16.8.2016.
- Opetushallitus. 2016. Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava koulutus – VALMA. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.opih.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/valmentavat_koulutukset/valma. Viitattu 15.8.2016.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpide-esitykset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:1. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2016/liitteet/okm1.pdf>. Viitattu 2.5.2016.
- Sisäasiainministeriö. 2013. Oppia kaikille! – Yhdenvertaisuussuunnittelun opas oppilaitoksille. Sisäasiainministeriön julkaisuja 2013:26. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://yhdenvertaisuus-fi-bin.directo.fi/@Bin/d531985c69fbc763d229a52737a592f4/1471374628/application/pdf/303294/Oppia_kaikille.pdf. Viitattu 16.8.2016.
- Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry. 2016. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://arjenarkki.fi/tyokykyoppi/hyvinvointivirtaa>. Viitattu 16.4.2016.
- Suomen sosiaalipedagoginen seura ry. 2016. Sosiaalipedagogiikka. Opiskelu. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.sosiaalipedagogiikka.fi/opiskelu/>. Viitattu 2.5.2016.

Projektiopinnäytetyön tavoitteet

	OPISKELIJA PERUS- TUTKINTOKOULU- TUKSESSA	VALMA-MAAHAN- MUUTTAJAOPISE- LIJA	SA-ITSE
TOIMINNALLISET TAVOITTEET	-Tutustuminen eri kulttuureihin Monikulttuurisuus-teemaviikolla:Hyvinvointimessut, Info-TV, luennot	-Osallistuminen Monikulttuurisuus-teemaviikon tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen -Kummitreffitapahtumaan osallistuminen -Mittarit: palautekysely-lomakkeet teemaviikosta ja kummitreffitapahtumasta, opinäytetyön tekijän päiväkirjamerkinnot havainnointiin perustuen	-Projektiopinnäytetyön suunnittelu, organisointi, toteutus ja arviointi -Sosiaalipedagoginen työote: asiakaslähtöinen ja osallistava toiminta
OPPIMISTAVOITTEET	-Oppiminen eri kulttuurien tavoista teemaviikon avulla -Mittari: palautekysely-lomake teemaviikosta	-Suomen kielen taitojen kehittyminen -Sosiaalisten taitojen kehittyminen -Mittarit: palautekysely-lomakkeet teemaviikosta ja kummitreffitapahtumasta, opinäytetyön tekijän päiväkirjamerkinnot havainnointiin perustuen	-Sosionomin kompetenssien kehittyminen -Projektityötaitojen kehittyminen -Ohjaamistaitojen kehittyminen
TULOSTAVOITTEET	-Erilaisuuden hyväksyminen ja eri kulttuurien ymmärryksen lisääntyminen -Syrjinnän vastustaminen	-Ryhmäytyminen muiden VALMA-opiskelijoiden kanssa -Auttaa kotoutumisessa -Osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen tunteet -Ylläpitää kulttuuri-identiteettiä -Mittarit: palautekysely-lomakkeet teemaviikosta ja kummitreffitapahtumasta, opinäytetyön tekijän päiväkirjamerkinnot havainnointiin perustuen	-Valmis opinnäytetyö -Sosionomin ydintaitojen, sosio-kulttuurisen osaamisen sisäistäminen

KOLMAS INTERVENTIO

5.10.2016

Intervention aihe	Maahanmuuttajaopiskelijoiden omien kulttuurien esittelypiste Hyvinvointimessuilla
Tavoitteet	Oppilaitoksen kulttuurikasvatuksen tukeminen. Tavoitteena on, että messutapahtuman avulla maahanmuuttajaopiskelijat omalta osaltaan lisäävät perustutkinto-opiskelijoiden kulttuurituntemusta, jolloin kiusaaminen ja syrjintä oppilaitoksessa vähenee. Tavoitteena on myös lisätä maahanmuuttajaopiskelijoiden osallisuutta, auttaa kotoutumisessa sekä ylläpitää heidän omaa kulttuuriaan ja identiteettiään. Lisäksi tavoitteena on sosionomi-Kummiopiskelijoiden tutustuminen maahanmuuttajaopiskelijoihin sekä heidän kulttuuriinsa.
Osallistujat	n. 20 maahanmuuttajaopiskelijaa, n. 400 – 500 1.luokan perustutkinto-opiskelijaa, opiskelijaryhmien ryhmänohjaajat, 3-5 sosionomi-Kummiopiskelijaa
Materiaalit / Välineet	Messupöytä, tietokone, mahdollisesti maistiaisia ja/tai esineitä eri kulttuureista
Toteutus	Ammattiopiston 1.vuosiluokan opiskelijat opettajiensa kanssa tutustuvat messuilla jokaisen pisteen materiaaleihin. Maahanmuuttajaopiskelijat esittelevät opiskelijoille omia kulttuureitaan PP-esityksin, mahd. esittelemällä esineitä omasta maastaan, ja mahd. tarjoamalla pieniä maistiaisia oman maansa ruokakulttuurista. Myös sosionomiopiskelijat tutustuvat maahanmuuttajaopiskelijoihin sekä heidän edustamiinsa kulttuureihin.

NUORTEN HYVINVOINTIMESSUT

MONIKULTTUURISUUS TEEMAVIIKKO

KESKIVIKKONA 5.10.2016 KAMPUSHALLISSA
KELLO 9-15

ESILLÄ mm:

- Ehyt ry
- Poliisi
- Kokkolan kaupungin kulttuuri- ja liikunta- ja nuorisopalvelut
- Villa Elba: kansainvälisyys ja sosiaalinen nuorisotyö
- SPR
- Suuhygienistit
- Opiskeluhoolto
- Opiskelijakunta
- Nuotta
- Tutorit
- Ohjaamo
- Eri kulttuurien edustajia esittelemässä omia kulttuureitaan
- Urheilulajeja

Tilaisuudessa opiskelijat esittelevät oman alansa hyvinvointiin liittyviä asioita. Mukana mm:

- Turvallisuusalan pt
- Nuoris- ja vapaa-ajan ohjaus pt
- Lähihoitajan pt
- Parturi-kampaajan pt
- Elintarvikeala pt
- Kennelalan pt.
- Hotelli- ja ravintola-ala

MONIKULTTUURISUUSLUENTO ■ **MUSIIKKIA** ■ **ARVONTAA**

HYVÄT VALMA-RYHMÄN OPISKELIJAT

Minun nimeni on Marika Ahola. Olen toisen vuoden sosionomiopiskelija Centrian Ammattikorkeakoulusta, Kokkolan toimipisteestä. Teen opinnäytetyöhöni kuuluvia toimintoja Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kokkolan Ammattikampuksella syksyn 2016 aikana. Tavoitteenani on opinnäytetyöprojektin avulla tukea ammattiopiston opiskelijoiden kulttuurikasvatusta.

Tarkoitukseni on yhteistyössä teidän kanssanne suunnitella ja toteuttaa Monikulttuurisuus-teemaviikko Ammattikampuksella ajalla 3.-7.10.2016. Teemaviikon tavoitteena on tuoda ammattiopiston opiskelijoille tietoa teidän omista kulttuureistanne ja tavoistanne.

Tulen kertomaan teille enemmän tästä projektista muutamana päivänä syyskuun 2016 aikana, jolloin voimme tarkemmin yhdessä suunnitella teemaviikon tapahtumia. Pyydän teiltä myös lupaa, että voin tarvittaessa valokuvata teitä projektin edetessä.

Pyydän sinua täyttämään tämän lapun, että tiedän annatko luvan valokuvata itseäsi.

Nimi _____

___minua saa valokuvata

___minua ei saa valokuvata

Palautathan tämän lomakkeen opettajalle tai minulle viimeistään _____mennessä.

MUISTITIKKU

SISÄLTÖ:

1. Maahanmuuttajaopiskelijoiden (VALMA) tekemä PowerPoint-esitys oman maansa kulttuurista. Sisältää diasarjat 12:sta eri maasta, yhteensä 63 diaa. Esitetty Hyvinvointimessuilla Kampushal- lissa 5.10.2016.
2. Monikulttuurisuusluento Ammattikampuksen auditoriossa 5.10.2016 Hyvinvointimessujen yh- teydessä. Luentomateriaalina PowerPoint -esitys ” MONIKULTTUURINEN KATTAUS – Pe- runaa, makkaraa, pizaa, kebabia, nuudeleita, chorizoa, patonkia.” Luennoitsijana Kokkolan kaupungin hanketyöntekijä, Osana-hankkeen neuvontakoordinaattori.

Mikäli oheiseen opinnäytetyöhön liittyvään materiaaliin halutaan tutustua, niin sen saa pyytää Centria AMK:n sosiaalialan tiimin opettajilta.

NIMI _____

PUH.N _____

MITKÄ OVAT POWERPOINT-ESITYKSESSÄ
ESIINTYNEIDEN MAIDEN PÄÄKAUPUNGIT?

Merkitse kunkin maan pääkaupunkia vastaava numero jokaisen maan kohdalle.

Afganistan

1. Peking

Brasilia

2. Mogadishu

Bulgaria

3. Bangkok

Gambia

4. Lima

Kiina

5. Brasília

Nepal

6. Khartum

Peru

7. Sofia

Portugal

8. Budapest

Somalia

9. Banjul

Sudan

10. Kabul

Thaimaa

11. Lissabon

Unkari

12. Kathmandu

**PALAUTEKYSELY VALMA-RYHMÄN OPISKELIJOILLE /
MONIKULTTUURISUUS-TEEMAVIIKKO**

Seuraavat kysymykset liittyvät Monikulttuurisuus-teemaviikon tapahtumiin. Voit vastata niihin vapaamuotoisesti tähän lomakkeeseen. Käytä tarvittaessa lisäpaperia vastaustesi kirjoittamiseen:

1. Millainen kokemus sinulle oli teemaviikon ja 5.10. Hyvinvointimessut-tapahtuman suunnittelu ja valmistelu yhdessä ryhmän muiden opiskelijoiden kanssa?

2. Miten teemaviikon tapahtumat vaikuttivat suomen kielen taitosi?

3. Millainen kokemus sinulle oli esitellä messuilla oman maasi kulttuuria muille ammattiopiston opiskelijoille?

4. Kerro tässä, jos jokin asia jäi harmittamaan sinua?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

HYVÄT PERUSTUTKINTO-OPISKELIJAT

Olen toisen vuoden sosionomiopiskelija Centrian Ammattikorkeakoulusta, Kokkolan toimipisteestä. Teen projektioinnäytetyöni Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Kokkolan Ammattikampuksen toimipaikkaan. Opinnäytetyöni aiheena on: Opiskelijoiden kulttuurikasvatusta tukemassa – Monikulttuurisuus-teemaviikko Keski-Pohjanmaan ammattiopiston Ammattikampuksella. Opinnäytetyöhöni liittyen olen toteuttanut Monikulttuurisuus-teemaviikon Ammattikampuksella ajalla 3.-7.10.2016 yhdessä VALMA-maahanmuuttajaopiskelijaryhmän kanssa.

Pyydän Sinua oheisten kysymysten avulla antamaan palautetta teemaviikon tapahtumista. Palautteet annetaan nimettömänä, ja niitä tullaan hyödyntämään ainoastaan opinnäytetyössäni.

Ystävällisin terveisin,

Marika Ahola
Sosionomiopiskelija (AMK)
Centria AMK
Kokkola

PALAUTEKYSELY PERUSTUTKINTO-OPISKELIJARYHMÄLLE / MONIKULTTUURISUUS-TEEMAVIIKKO

Ympyröi seuraavien väittämien vastausnumeroista se, joka **vastaa parhaiten mielipidettäsi** oppilaitoksen Monikulttuurisuus-teemaviikon tapahtumien sisällöistä.

(1=Olen eri mieltä, 2=En osaa sanoa, 3=Olen samaa mieltä)

Eri maiden kulttuuritietoiskut

Info-TV:ssä olivat tarpeellisia	1	2	3
---------------------------------	---	---	---

Maahanmuuttajaopiskelijoiden

”kulttuuripöytä” Hyvinvointimessuilla

oli mielenkiintoinen	1	2	3
----------------------	---	---	---

Keskustelin mielelläni

maahanmuuttajaopiskelijoiden

kanssa messuilla	1	2	3
------------------	---	---	---

Opin uusia asioita vieraiden

kulttuurien tavoista	1	2	3
----------------------	---	---	---

Hyväksyn erilaisuutta

paremmin kuin aiemmin	1	2	3
-----------------------	---	---	---

Monikulttuurisuusluento herätti

minussa myönteisiä ajatuksia	1	2	3
------------------------------	---	---	---

En hyväksy syrjintää tai kiusaamista	1	2	3
--------------------------------------	---	---	---

Vastaa seuraavaan kysymykseen: Miten Monikulttuurisuus-teemaviikon tapahtumat ovat vaikuttaneet omaan suhtautumiseesi toisesta kulttuurista tulevaan henkilöön verrattuna aiempaan suhtautumiseesi?

PALAUTEKYSELY VALMA-RYHMÄN OPISKELIJOILLE / KUMMI-TREFFIT

1. Olet osallistunut yhteiseen tapaamiseen oman ryhmän sekä muutaman sosionomiopiskelijan kanssa. Miten olet saanut vaikuttaa tapaamisen suunnitteluun ja toteutukseen?

2. Mikä tapaamisessa oli mukavaa ja mikä ei ollut? Miksi?

3. Miten tapaaminen vaikutti sinun ja ryhmän muiden opiskelijoiden välisiin suhteisiin verrattuna aikaisempaan?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

**PALAUTEKYSELY SOSIONOMIOPISKELIJOILLE / HYVINVOINTIMESSUT 5.10.2016
SEKÄ MARRASKUUN KUMMI-TREFFIT**

1. Tavoitteena oli 5.10. järjestetyssä Hyvinvointimessut-tapahtumassa tutustua VALMA-ryhmän maahanmuuttajaopiskelijoihin sekä heidän kulttuureihinsa. Miten niissä onnistuit omasta mielestäsi?

2. Mitä mieltä olet maahanmuuttajaopiskelijoiden omien kulttuurien esittelyistä messuilla? Missä asioissa he mielestäsi onnistuivat?

3. Miten arvioisit Kummi-treffit – tapaamisen vaikuttavuutta oman ammatillisen ydinosaamisesi kehittymisen näkökulmasta?

4. Miten arvioisit sosionomiopiskelijan ohjaamistaitoja interventioiden aikana? Mitä asioita hänen tulisi ohjauksessaan kehittää?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tekijä/t Marika Ahola	Aloituspäivämäärä 4.4.2016
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma	
Koulutusohjelman yliopettaja Pirjo Forss-Pernanen	Opinnäytetyön ohjaaja
Opinnäytetyön työnimi (aihe) Monikulttuurisuus -teemavätkö Kokkolassa Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ammattikampusella	
Tutkimusongelma/kehittämistehtävä Projektin opinnäytetyö	
Opinnäytetyön tavoite ja rajaus/tutkimustulokset Teemavätkön avulla lisätä opiskelijoiden kulttuuritunte- musta ja erilaisuuden hyväksymistä, sekä etnisiä käsityksiä ja syrjintää.	

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

<p>Opinnäytetyön alustava aikataulu (pvm:t kuukauden tarkkuudella)</p> <p>Aloituspelaveri (ohjaaja, työn tekijä, työelämäohjaaja) [Syysk 2016] Toteutussuunnitelman esittäminen [] Väliraportointi [] Ohjaajan tarkastus ja/tai loppupelaveri [Kevät 2017] Opinnäytetyön hyväksyttäväksi jättäminen [Kevät 2017] Opinnäytetyön seminaariesitys [Kevät 2017 tai Syysk 2017] Kypsyyskoe [Kevät 2017 tai Syysk 2017]</p>
<p>Toimeksiantajan yhteystiedot (yritys, yhteyshenkilön nimi, osoite, puhelin, sähköposti)</p> <p>Keski-Pohjanmaan ammattiopisto, Sirku Purontaus, Närviänkatu 8 67100 Kookola, 044-7250101, sirku.purontaus@kpa.fi Työelämäohjaaja Anne Eteläaho (anne.etelaaho@kpa.fi)</p>
<p>Tämä sopimus on laadittu kolmena kappaleena. Sopimuskappaleet toimitetaan opinnäytetyön tekijälle, toimeksiantajalle sekä työn ohjaajalle. Centria-ammattikorkeakoulun opiskelija sitoutuu tekemään toimeksiantajan toimeksiannosta edellä mainitusta aiheesta opinnäytetyön _____ mennessä.</p>
<p>Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön työssä tarvittavaa tietoa sekä arvioimaan opinnäytetyön valmistuttua sen hyödynnettävyyttä toiminnassaan.</p>
<p>Toimeksiantaja maksaa materiaali-, postitus-, maka- ym. mahdolliset kulut laskun mukaan. Toimeksiantaja voi maksaa opinnäytetyön tekijälle palkan.</p>
<p>Tämän sopimuksen osapuolet ovat velvolliset pitämään salassa kaiken, mitä he toimeksiannon yhteydessä ovat saaneet tietoonsa asioista, joita voidaan pitää toisen sopijapuolen liikesalaisuutena. Opinnäytetyö käydään läpi ammattikorkeakoulun opinnäytetyöseminaarissa ja se on julkinen asiakirja. Toimeksiantajan tulee erikseen pyytää työn salausta.</p>
<p>Ammattikorkeakoulu ei vastaa opinnäytetyön tekijän mahdollisesti aiheuttamasta haltasta tai vahingosta.</p>
<p>Päiväys 15.4.2016</p>
<p>Työelämäohjaajan allekirjoitus, tilaajan allekirjoitus Sirku Purontaus</p>
<p>Opiskelijan allekirjoitus Marika Ahola</p>
<p>Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus [Signature]</p>

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Keski-Pohjanmaan ammattiyhdistys
Ammattikampus Kattola
 Vastuuhenkilö organisaatiossa Sirkku Purontaus, rehtori
 Tutkimusluvun antaja(t) Marika Ahola
 Osoite _____
 Puhelin _____
 Sähköpostiosoite _____

Tutkimuksen nimi Opiskelijoiden kulttuurikasvatusta tukemassa - Monikult-
turi Suus - Teemariikki K.P:n ammattiyhdistys Ammattikam-
 Tutkimuksen tarkoitus Teemariikin tapahtuman avulla lisätä opiskelijoiden
opiskelijoiden kulttuurituntemusta ja eriarvoisuuden
hyväksymistä. Myös ehkäistä kiusantekoa ja syrjintää.
 Tutkimuksen kohderyhmä VALHA-koulutuskeskus maahanmuuttajainopiskelijat ja
1. vuosiluokan perustutkinto-opiskelijat
 Aineiston keruun arvioitu ajankohhta syyskuu - marraskuu 2016

Tutkimusmenetelmä Projektityönäytettyä

Tutkimussuunnitelma hyväksytty 29.8.2016

Tutkimuksen ohjaaja Sari Järvelin

Lupa myönnetään
 paikka Kattolassa aika 1.3.2016

anomuksen mukaisesti muutosehdotuksiin hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus Sari Järvelin
Sirkku Purontaus

LIITTEET Tutkimussuunnitelma
 Kysely/haastattelulomake
 Muut liitteet, mikä _____